

Un număr vechiu 10 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU, Fost Prim-Președ. Trib., Avocat, ALEX. CERBAN, Profesor la Facultatea de Drept, București
IOSEF G. COHEN, Avocat, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, București, RENÉ DEMOGUE, Profesor la Facultatea de Drept din Paris, ALFRED JUVARA, Dr. în Drept din Paris, Avocat

D. NEGULESCU I. GR. PERIȚEANU C. SIPSOM C. STOIANOVICI P. VASILESCU AL. VELESCU
Profesor la Facultatea de Drept, București Avocat Profesor la Facultatea de Drept, București Dr. în Drept din Paris Avocat Dr. în Drept, Avocat Dr. în Drept, Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LÉVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris.

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 400 lei
„ Magistrați și Avocați fără supl. 200 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 13/29 —

SUMAR

— *Allocution de M. Dobresco*, Bâtonnier de l'ordre des avocats au Professeur Demogue, venu faire une conferrance au Bureau de București;

— *Despre proba ofertei reale*, de d-l avocat C. Stoeanovici:

— *O lămurire privitoare la taxele cuvenite pentru apelurile contra cârților de judecată date în acțiunile de o valoare de la 1500 până la 3000 lei*, de d-l Cezar Bănescu;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. I: *D. Dimitriu cu Ministerul de finanțe* (Caracterul deciziunilor definitive ale Comisiunii de pensii. Reformarea lor pe calea unei acțiuni ordinare. Art. 44 l. pensiilor. Dreptul la pensie. Regularizarea lui după legea în vigoare în momentul deschiderii lui).

— Curtea de apel Iași, s. II: *N. Gicoveanu cu Ministerul public* (Dacă o comunicare a hotărârei penale, dată în lipsă, făcută inculpatului în extras, este valabilă? Art. 183, 198, 200 pr. pen., art. 735 pr. civ.), cu o *Notă* de d-l E. C. Decusară;

— Curtea de apel Chișinău, s. I: *Beniamin Balaban ș. a. cu Casa de comerț A. E. Efrinov și A. N. Tarabuchin* (Interpretarea legii din 13 August 1920. Scopul ei. Obligații contractate la 1 Noembrie 1917 cu scadența la 1 Noembrie 1920. Cum trebuie să se facă plata?);

— Curtea de apel Buc. s. IV și Trib. Ilfov s. II: *Apostol Apostolșcu cu Ion C. Ottetelezeanu* (Dacă disp. art. 30 legea agrară din 1920 și 78 din Reg. ei se aplică și moșilor expropriate pe baza decretului-lege 3697/918)? cu o *Notă*;

— Trib. Caransebeș: *Ministerul public cu George Burdea* (Elementele delictului de înșelăciune. Falsă calitate de funcționar public. Violare de domiciliu. Arestare ilegală. Cumul de deliecte. Pedepșa infracțiunii celei mai grave), cu o *Notă* de E. C. D.;

— Trib. Ilfov s. I civ. cor.: *C. Slăvescu ș. a. cu Maria C. Davidescu* (Dacă bunul legat se deține de către legatar, mai este nevoie de trimiterea lui în posesinea aceluși bun?). cu o *Notă* de d-l prof. Al. Cerban;

Rezumatele Curților de Apel și Inaltei Curți de Casație

— *Cas. I: Inchirieri. Prelungirea lor. Spor. Dispozițiunile decretului-lege No. 1420/920 în această privință. Situația legală a chiriașului care contestând chiria de bază nu se adresează Comisiunii de arbitri pentru fixarea ei. Art. 9 și 1 din decretul-lege 1420/920.*

Allocution de M. Dobresco, Bâtonnier de l'ordre des avocats, au professeur Demogue, venu faire une conférence au Barreau de București.

Monsieur,

Je vous dis: „Soyez le bienvenu chez vous“, parce que dans le temple de la Justice un juriste français est toujours et partout chez lui. Si la metaphysique

embrouillée est allemande, si l'économie politique est anglaise, la justice du monde est française. Et c'est pour cela, qu'en tant que juristes nous saluons en vous la grande nation juriste, nous saluons la France. Et comme elle a reçu la mission de reviser d'époque en époque les grandes lois de la vie humaine et les institutions mondiales du droit civil et politique, nous saluons en vous la France législatrice et magistrature de l'humanité. Et parce que, avec son idéal de justice et d'humanité, la France pouvait ennoblir les idées les plus odieuses de l'homme; parce qu'elle ennoblit la guerre, car elle l'a fit pour la justice; parce qu'elle ennoblit les chimères, car elle sut les dompter, et parce qu'elle ennoblit l'impossible car elle le réalisait, nous saluons en vous la France guerrière par amour, la France dompteuse des chimères et la France victorieuse de l'impossible.

Nous saluons en vous la France, second créateur dans l'univers, parce que si la nature créa l'individu, la France créa l'homme, si la nature créa les peuples, la France créa les nationalités, créa l'humanité.

Dans l'époque où nous vivons, dans cette époque de fin de droit et de commencement de justice, le monde démocratique attend que les mains de la France soient déliées, pour qu'elle puisse créer la nouvelle justice, la justice humanitaire. De nouveaux sacrifices vous seront demandés, mais ne renoncez pas à votre goût pour la poésie sociale, car si cela peut vous paraître un défaut, c'est par ce défaut que vous pouvez conduire le monde, et la France ne périra que le jour où elle perdra son esprit de sacrifice pour l'humanité. On a déjà commencé à confondre la France avec l'Humanité et je crois que c'est injustement que vous avez proclamé Joffre et Foch maréchaux de la France: ils sont les maréchaux de l'humanité.

En vous personnellement, Monsieur, nous saluons le philosophe du Droit, qui définit les bornes de la raison humaine par trop prétentieuse.

L'homme souffre de la maladie de l'absolu et il a essayé l'absolu dans le Droit et dans la Morale. Il a essayé d'abord l'absolu de la Force, l'absolu de la Volonté, et il a dit que „le Droit c'est la Force“ et „le droit du plus fort est toujours le meilleur“. Mais la Force, comme Spinoza l'a dit, porte en elle même sa contradiction, elle se détruit par elle même et elle révolta l'intelligence et le cœur.

L'homme est tombé ensuite dans l'absolu de l'intelligence, développée par la liberté. Mais la liberté aboutit à la concurrence, et la lutte des intelligences non contrôlées par le cœur devait aboutir à la ruse et au dol qui proclamaient que „le Droit du plus fin est toujours le meilleur“.

Dans la phase de la Force et du Dol, l'homme faisait appel à la Raison pour certifier l'absolu de la Force et de l'Intelligence. Mais la raison ne pouvait certifier l'absolu, parce que la raison humaine, née du relatif de la vie, n'est que l'habitude de penser et de sentir qui varie avec les circonstances, et dans son évolution, la pauvre Humanité a souvent fait appel à des raisons déraisonnables. La raison humaine est le miroir qui reflète les choses et les phénomènes du dehors, qui reflète la nature et qui se donne tout entier à ce qu'il réfléchit, à cette différence près que le miroir humain de la raison, se figure que c'est la nature qui se conforme à elle et non pas elle à la nature.

Vous, Cher Maître, vous avez disséqué l'absolu de la raison, pour montrer le relatif de l'absolu et de la raison et pour montrer qu'on ne peut construire le Droit que sur le relatif, parce que l'absolu, n'est pas de notre monde. Vous, qui représentez l'absolu de la modestie, vous avez donné des leçons de modestie à la raison humaine.

Mais si l'on chasse le naturel, il revient au galop et le naturel de l'homme qui cherche l'absolu, essaye aujourd'hui son dernier absolu, l'absolu du cœur, qui est aussi la base de la justice, parce que le Droit n'est qu'un minimum d'amour du prochain imposé par la loi. Et comme la justice n'est qu'un minimum de pitié, parce que la justice n'est que le respect de la souffrance qui découlerait de l'injustice, l'homme cherche à respecter de plus en plus les souffrances de son prochain, en évitant tous les motifs et les conditions qui l'entravent.

Et maintenant que la Justice a pris le chemin de la pitié, comme la pitié aboutit au sacrifice, on peut espérer que le droit de l'avenir sera le droit du sacrifice, le droit fraternitaire, le droit basé sur l'absolu du cœur. Et l'absolu du cœur est réalisable, parce que le sacrifice pour la vie d'un autre, qui est l'absolu du cœur, est un phénomène concret humain et positif, et non pas une abstraction. Parce que l'absolu du cœur est le seul absolu réalisable, la Justice de notre temps a déjà pris le chemin de la pitié et du sacrifice, et la Justice de l'avenir, le droit fraternitaire, va proclamer le nouveau principe du monde : Le Droit du plus faible est toujours le meilleur.

Despre proba ofertei reale.

În caetul 7 al «Pandectelor române»¹⁾ d-l Dem. Polichron, Consilier la Curtea de Apel din Craiova, adnotează o deciziune a Inaltei Curți de Casațiune²⁾ prin care s'a hotărât că oferta reală fiind un fapt juridic, a cărui dovadă nu se poate face decât în mod autentic, cu concursul unui agent judecătoresc, este inadmisibilă dovedirea ei prin martori. Numai refuzul creditorului de a primi plata și deci justificarea ulterioară a ofertei reale, ar putea fi dovedită cu martori³⁾. D-l Polichron critică acest punct de vedere și nu se poate deprinde cu ideia că întru cât în fapt Tribunalul admisesese proba cu martori și se dovedise că debitorul se prezentase acasă la creditor spre a-i plăti și acesta a refuzat plata, să se mai poată hotări că un pact comisoriu prevăzut în contract operează contra debitorului. Dat fiind autoritatea d-lui Polichron și înalta situație ce ocupă ne credem datori a examina mai de aproape această adnotare și a arăta cât este de juridică deciziunea Inaltei Curți.

* * *

Înainte de a intra în discuțiunea chestiunii de drept, vom observa faptul următor : numai cu ocaziunea proceselor între proprietari și chiriași Tribunalele noastre au admis dovada cu martori debitorului pentru a stabili că s'a prezentat la creditor și acesta a refuzat plata, chiar atunci când debitorul nu a făcut ofertă reală creditorului. Îndepărtarea această de la principii de drept bine stabilite, se explică în chipul următor : Tribunalele au admis dovada pentru a menține cât mai mult timp în imobil pe chiriaș. Pe baza dovezilor aduse a înlăturat și pactul comisoriu, considerându-l că n'a putut opera nefiind culpă din partea debitorului. Între Inaltei Curți însă toate aceste procese s'au terminat prin casarea deciziunilor. Astfel în fapt chiriașul a stat cât mai mult în imobil, iar dreptul a fost salvat prin intervenția Inaltei Curți. Judecători însă de fond, urmând regulat acest sistem, s'au deprins cu ideia că sistemul corespunde principilor dreptului și astfel se explică critica adusă bunei jurisprudențe a Inaltei Curți.

În drept, adnotatorul susține că art. 1114 c. civ., combinat cu art. 604 pr. civ. «se preocupă numai de liberațiunea debitorului, fără să spună undeva că ofertele reale și consemnațiunea servesc ca să evite acestuia consecințele legale ale neexecutării obligațiunii la timp». Astfel trage concluzia că consecințele legale ale neexecutării nu se vor putea invoca atunci când debitorul va do-

1) Pand. rom., partea I, pag. 228.

2) Cas, 13 Mai 1922, decizia No. 407.

3) În acelaș sens Cas. I, 16 Martie 1921, dec. No. 216.

vedi cu martori *faptul material* că s'a prezentat la creditor și acesta a refuzat plata.

Ori trebuie să reamintim care a fost origina art. 1287 din codul francez, corespunzând art. nostru 1114. «Legea—spunea Bigot-Préameneu⁴⁾—ia toate precauțiunile pentru ca să fie *certitudine* că creditorul este în culpă de a fi refuzat oferta făcută de debitor; drepturile sale fiind astfel garantate, el nu se poate plânge dacă legea nu permite ca un refuz arbitrar se vatem debitorului».

Prin urmare, pentru ca judecătorii să aibe această certitudine și întrucât creditorul va refuza desigur să ateste că i s'a făcut oferta reală, iar această ofertă constituind *un fapt juridic* ce nu se poate dovedi cu martori, legiuitorul a acordat dreptul debitorului de a face ofertă reală prin intermediarul unui agent judecătoresc, adică i-a procurat mijlocul de a avea o dovadă autentică ofertei plătei.

Citata adnotare mai adaugă: «Și în orice caz articolele menționate (1114 c. civ. și 604 pr. civ.), nu opresc în nici un fel ca refuzul creditorului să nu poată fi stabilit decât prin procedura ofertei reale».

Răspundem: Evident că vorbitele articole nu pomenesc acest lucru, dar rezultă aceasta din dispozițiunile relative la probă în materia obligațiunilor. Debitorul nu este în culpă decât dacă în termenul stipulat în contract și a îndeplinit obligația. Oferta reală înseamnă remiterea de către debitor creditorului: a lucrului ce face obiectul obligațiunii.⁵⁾ Efectuarea plății, ca și obligațiunea însăși nu poate fi dovedită cu martori decât dacă nu excede suma de 150 lei. Prohibițiunea de a proba cu martori peste valoarea de 150 lei privește plățile tot astfel cum se aplică și obligațiunilor.⁶⁾ Pentru ca pactul comisoriu să nu opereze, debitorul nu trebuie să dovedească neexecutarea obligației din partea creditorului prin refuzul plății, ci *trebuie să dovedească plata*, adică oferirea lucrului datorit.

Pentru dovedirea ofertei reale legea a pus la dispoziția debitorului art. 1114 c. civ. și 604 pr. civilă.

* * *

Să examinăm cum trebuie privită chestiunea din punctul de vedere al creditorului care refuză plata, refuz care da drept debitorului să uzeze de oferta reală făcută prin agentul judecătoresc.

D-l Polichron afirmă că «este un principiu recunoscut și prin deciziunea Inaltei Curți și necontestat în doctrină și jurisprudența că refuzul

creditorului de a primi plata constituie *un fapt material* susceptibil de a fi stabilit cu martori».

Este o mare eroare juridică a se susține că aceasta rezultă din doctrină și din decizia Inaltei Curți. În adevăr, nici Alexandresco, la locul citat,⁷⁾ nu susține acest lucru, nici Casația nu reproduce asemenea teorie. Dacă doctrina și Casația, în unanimitate, admite proba cu martori⁸⁾ pentru a se dovedi refuzul creditorului de a primi plata și deci *justificarea ofertei reale*, aceasta nu bazat pe argumentul că este vorba de un *fapt material*, care se poate dovedi totdeauna cu martori, ci pe baza art. 1198 cod. civil, corespunzător art. 1348 c. civ. fr., considerându-se că debitorul a fost în *imposibilitate morală de a și procura o probă scrisă*, ceiace este de ajuns pentru ca proba cu martori să fie admisibilă⁹⁾. De asemenea Alexandresco la locul citat spune «aceasta fiind un *fapt material despre care nu se poate procura o dovadă scrisă*..», deci dă acelaș temei juridic admisibilității probei. Nici un autor nu discută chestiunea pe altă bază și Curtea de Casație se mulțumește să spue că acest refuz poate fi dovedit cu martori, fără a arăta de ce. Și nici nu se poate altfel, de oarece creditorul nu are numai dreptul de a primi plata, ci și *obligația* de a o primi. Aceasta obligație și-a luat-o prin convențiune, și ca urmare acestei obligațiuni, care constituie un drept pentru debitor, acesta se poate libera prin oferta reală și consemnare, în contra voinței creditorului din momentul execuțiunii din partea debitorului, dar conform cu voința manifestată de creditor prin convențiune, deci de fapt tot cu consimțământul său anterior. Neexecutarea obligațiunii din partea creditorului, dacă nu ar exista art. 1198 c. civ. citat mai sus, nu ar putea fi dovedită cu martori, întrucât neexecutarea convențiunii din partea creditorului ca și plata efectuată de debitor, sunt fapte juridice cuprinse în prohibițiunea probei cu martori pentru o valoare de peste 150 lei ca și obligațiunile, astfel cum am arătat, dar încă odată repet că plata trebuie să o dovedească debitorul ca să evite consecințele legale, nu refuzul creditorului.

Faptul că un debitor s'ar prezenta, din primul moment, cu portărelul, deși creditorul este dispus să și execute obligațiunea, ar putea da loc la daune în favoarea creditorului. O asemenea procedare ar putea produce discreditul creditorului, care ar putea chema la răspundere pe debitor. De aceia art. 1140 c. c. și 604 pr. civ. prevăd că refuzul de a primi plata da drept debitorului să facă ofertă reală și să consemneze suma la dispoziția creditorului astfel cum s'a convenit.

D-l Polichron argumentează că odată proba

4) *Esposé des motifs* No. 134 et 136 (Loché t. VI, Laurent, vol. XVIII, pag. 173).

5) *Laurent*, XVI I No. 143.

6) *Pand. Françaises* — Obligations, No. 3635 Cass., 30 mars 1836, vezi și jurisprudențele citate.

7) *Alexandresco*, vol. IX, pag. 152, nota 5.

8) *Laurent* vol. XVIII, pag. 177.

9) *Vezi Laurent*, loc citat.

testimonială admisă pentru a se constata refuzul, este evident și logic să se tragă toate concluziile, prin urmare și constatarea că creditorul refuzase plata. În speță, debitorul nu făcuse oferta reală, ci consemnase numai suma la Casa de depuneri. A argumenta astfel este a admite proba cu martori pentru faptul juridic al execuției obligațiunii din partea debitorului, deși acesta nu mai este în cazul *imposibilității morale* a art. 1198 cod. civ., deoarece legiuitorul i-a dat mijlocul să aibe o dovada autentică fără concursul creditorului!

Pentru d-l Polichron oferta reală «constitue un fapt juridic, dar *refuzul creditorului de a primi plata constituie un fapt material, a cărui dovadă se poate face prin orice mijloc de probațiune*».

Punând chestiunea pe adevăratul ei teren juridic, credem că va recunoaște și domnia-sa că argumentarea are o bază greșită. Excepțiunea admisă pentru constatarea refuzului, rezemată pe art. 1198 c. civ. se oprește la momentul când debitorul putea face oferta reală. Din acel moment intrăm în normal și singura dovadă posibilă e aceea autentică organizată de legiuitor. Pentru ca pactul comisoriu să nu opereze, trebuie ca debitorul să nu fie în culpă, și nu poate face această dovadă decât dacă în termenul stipulat pentru efectuarea plății, după refuzul creditorului, a făcut oferta reală prin mijlocirea unui agent judecătoresc.

Adnotatorul nu se poate obicinui cu ideea ca o probă administrată să nu-și producă toate efectele când poate convinge pe judecător. Credem că după cele expuse mai sus, domnia-sa va conveni că este o barieră peste care nu poate trece: *principiile nediscutabile de drept*, pe care judecătorul nu le poate călca nici când și-ar fi făcut convingerea în fapt.

Domnia-sa crede că Inalta Curte a aplicat cu prea multă rigoare principiile de drept «mai ales că proprietarii se dedau la tot felul de manopere, pentru ca surprinzând buna credință să facă pe debitori să piardă termenul înăuntrul căruia trebuia făcută plata».

Raspundem: Bine a făcut Inalta Curte că a aplicat riguros principiile de drept, și nu putem decât să ne bucurăm de acest fapt; cât privește despre temerea d-lui Polichron, primejdia este înlăturată de alt principiu de drept, care spune că «*fraus omnia corrumpit*» și deci dacă creditorul a întrebuițat manopere dolosive pentru a duce cu vorba pe debitor și a-l face să-și piardă termenul stipulat, aceste manopere frauduloase debitorul le poate dovedi cu toate mijloacele de probațiune, deci chiar cu martori, și astfel pactul comisoriu nu va opera în contra sa. Iată dar că și echitatea triumfă, cu aplicațiunea principiilor riguroase.

* * *

De almintreli eu nu mă pot lăsa convins de pă-

rerea nouă care își face drum în aplicațiunea principiilor de drept de către judecători și anume judecarea proceselor avându-se în vedere consecințele hotărârii judecătorești, sau cu alte cuvinte repercusiunea ce ar putea-o avea. Astfel în procesul numit al «*Sindexului*» deși era vorba de crearea unui impozit prin decizie a Consiliului de Miniștri, ceea ce este anticonstituțional, totuși instanțele noastre au declarat actul de guvernământ, pentru a evita complicațiunile ce s'ar fi născut prin desființarea acelor jurnale ale Consiliului de Miniștri.

Deasemenea s'au declarat constituționale decretul legi, pentru că deși anticonstituționale, dacă s'ar fi anulat s'ar fi produs perturbări în Stat. Tot astfel s'a procedat și cu chestiunea prețului pământului din legea agrară (art. 36).

Cu sistemul acesta am ajunge la rezultatul că o instanță ar respinge o acțiune în anularea unui contract, deoarece părătul, pierzând procesul, s'ar putea sinucide de durere!

S'ar putea crede că teoria relativității a lui Einstein până să-și facă drum în mecanică s'ar aplica în drept.

În speța adnotată de d-l Polichron, d-sa este îndurerat de faptul că un chiriaș care a depus chiria, se găsește în fața unui pact comisoriu care operează în contract, pentru că n'a făcut oferta reală, deși dovedea că a fost acasă la proprietar și acesta, fără a întrebuița manopere, a refuzat plata!

Sărmanul om, spune d-l Polichron, el a fost de bună credință și a depus banii. Se citează de d-sa art. 970 c. civ. relativ la buna credință în executarea contractelor!

Dacă Inalta Curte ar fi decis altfel chestiunea de cât cum am arătat, în adevăratul sens juridic, eu aș fi spus: sărmane! principii de drept!

Din cazuri nenorocite izolate, cari puteau fi evitate tocmai prin respectarea principiilor de drept, de către părțile interesate, nu se poate face o bază juridică. În aceste condițiuni întreaga legiferare asupra materiei obligațiunilor și a probelor ar trebui ștearsă din codul civil, iar judecata să urmeze după bunul simț.

O asemenea procedare ar aduce dezorientarea în societate, întrucât nici odată debitorul nu ar fi sigur că și-a executat obligația la termen; aceasta ar depinde de convingerea care ar putea-o infiltra judecătorului că nu este în culpă..., deci nesiguranța în tranzacțiuni.

Aceasta a voit să evite legiuitorul, organizând sistemul ofertei reale pe baza principiului de drept indiscutabil al prohibițiunii probei cu martorii pentru lucruri a căror valoare întrece 150 de lei.

Debitorul care se conformă, evită pericolul de a fi considerat în culpă.

CONSTANTIN STOEANOVICI,

Doctor în drept de la Paris,
Avocat.

O lămurire privitoare la taxele cuvenite pentru apelurile contra cărților de judecată date în acțiunile de o valoare de la 1500 până la 3000 lei.

Unele tribunale de județ au creat o jurisprudență, privitoare la taxele cuvenite pentru cererile de apel contra cărților de judecată, date în acțiunile de o valoare de la 1500 până la 3000 lei, în sensul că aceste cereri, pentru a li se da curs, să fie supuse pe lângă taxa timbrului fix de 40 lei și la plata taxei speciale de 200 lei, prevăzută de aliniatul 2 de sub articolul 23 din legea asupra taxelor de timbru și înregistrare, la fel ca pentru cererile de apel contra sentințelor pronunțate de tribunale sau de arbitri.

Intr'adevăr în al. II de sub articolul 23 din menționata lege se prevede, că cererile de apel contra sentințelor pronunțate de tribunale sau de arbitri, precum și contra cărților de judecată date în litigii de o valoare de 1500 până la 3000 lei, sunt supuse la taxa timbrului fix de 40 lei coala și că se va considera ca nulă și neavenită cererea de apel, dacă odată cu aceasta, nu se va prezenta, în termenul prevăzut de procedura civilă pentru apel, și recipisa administratorului financiar constatând plata unei taxe speciale de 200 lei, sau dacă nu se vor îndeplini dispozițiunile articolului 27 din legea menționată.

Mai jos, în același aliniat de sub art. 23 din acea lege, se prevede, că apelurile contra încheierilor tribunalelor pe cale grațioasă sunt dispensate de taxa de 200 lei, în cazul când cererea este privitoare la bani și suma mai mică de 1500 lei, iar la sfârșitul aceluși aliniat se cuprinde, că sunt de asemenea dispensate de plata taxei speciale apelurile contra cărților de judecată, despre care se vorbește mai sus.

Evident, că greșita aplicare a textului menționat, făcută de acele tribunale, care supun la taxa specială de 200 lei și cererile de apel contra cărților de judecată date în acțiuni de o valoare de 1500 până la 3000 lei, la fel cu apelurile contra sentințelor pronunțate de tribunale sau de arbitri, nu poate fi decât o scăpare din vedere, datorită excepțiunii de la dispozițiunea al. II de sub art. 23 din legea menționată, excepție care e așezată la sfârșitul aceluși aliniat.

Nu cred, că aprecierea acelor tribunale să fie făcută în virtutea art. 26 din legea timbrului, sau vre-o interpretare a acestui articol, care cuprinde, că sunt supuse la taxele prevăzute pentru tribunale petițiunile de intentarea acțiunilor, cererile și toate actele de procedură în pricinile mai mari de 1500 lei, îndreptate la judecătorii de ocoale, și la taxele pentru Curți apelurile, recursurile, cererile și toate actele de procedură în asemenea pricină, deoarece atunci ultima dispozițiune a al. II de sub art. 23 din legea menționată nu ar mai avea nici un rost, și că dacă legiuitorul n'ar fi voit a scuti de plata taxei speciale apelurile contra cărților de judecată, date în litigii de o valoare de 1500 până la 3000 lei, ci ar fi voit să le conforme în totul articolului 26 din legea menționată, ar fi trebuit să suprimă ultima frază a al. II de sub art. 23 din acea lege, ca inutilă.

E incontestabil, că al. II de sub art. 23 din legea menționată e în sensul articolului 26 din aceeași lege, dar numai în parte, apelurile contra cărților de judecată menționate fiind supuse la aceeași taxă ca și apelurile contra sentințelor pronunțate de tribunale sau de arbitri numai în privința taxei timbrului fix de 40 lei coala, cărțile de judecată menționate fiind dispensate în mod expres de taxa specială, cum sunt dispensate și apelurile contra încheierilor tribunalelor pe cale grațioasă, în cazul

când cererea e privitoare la bani și suma mai mică de 1500 lei.

De altfel era și firesc să se facă această distincțiune, ca apelurile contra cărților de judecată menționate să nu fie supuse la aceleași taxe ca apelurile contra sentințelor tribunalelor și arbitrilor, fiindcă nu e tot una o acțiune evaluată de la 1500 până la 3000 lei, cu o acțiune al cărei obiect e evaluat la o sumă nelimitat de mare, deajuns fiind să fie supuse la aceleași taxe numai în privința taxei timbrului fix.

Prin dispozițiunile de mai sus, luate de unele tribunale, e indubitabil, că se aduce un mare neajuns pentru mulți împricinați cari pe lângă că sunt supuși la un impozit destul de împovărător pentru dânsii, fără nici un temei legal, dar, din cauza acelor taxe exagerate, un mare număr dintre dânsii renunță la dreptul de a mai face apel, mai ales când depun apelul fără a prezenta și recipisa taxei speciale de 200 lei, în care caz li se impune, ca în conformitate cu art. 27 din legea timbrului, la ziua înfățișării să justifice și plata unei amenzi egale cu de trei ori taxele speciale datorite, în caz contrariu urmând a se pronunța nulitatea cererei.

Astfel în cazul când acțiunea e evaluată la o sumă de la 1500 până la 3000 lei și când acțiunea e admisă în parte numai — judecata pronunțând o hotărâre, al cărei obiect reprezintă o valoare de câteva sute de lei, care echivalează cu amenda de 600 lei, întreitul taxei speciale de 200 lei — apelul devine chiar inutil.

Consecința e, că din cauza acestei greșite aplicări a textului menționat, chiar dacă e datorită unei scăpări din vedere, în afară de faptul că părțile — de cele mai multe ori nevoase, destul de împovărate prin actualele taxe ale legii timbrului — se văd obligați la plata unui impozit neprevăzut de nici-un text de lege și, în caz de neachitare la timp a acelei taxe, și la o amendă, care de obicei nu se dă nici pentru unele delicta penale și care nu are nici-un temei legal, sunt private de dreptul de apel, a cărui importanță e cu atât mai mare pentru împricinații care nu se pot apăra la prima instanță, din cauza lipsei de apărători la ocoalele rurale izolate sau din cauza lipsei de mijloace.

Cu alte cuvinte, dreptul de apel pentru acești împricinați e desființat. Nu e de mirare deci de a se vedea contrarietatea împricinaților, cari după ce au fost îndrumați chiar de judecătorii de ocoale respectivi, în ce privește timbrarea cererilor lor de apel, când vin la instanța de apel se văd nevoiți a renunța la dreptul lor, chiar la instanța la care le-a rămas ultima lor nădejde.

CEZAR BĂNESCU,

Ajutor de judecător pe lângă judecătoria
ocoului rural Cahul.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 21 Februarie 1929

Președenția d lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

D. Dimitriu cu Ministerul de Finanțe

Decizia No. 122

Pensiuni. — Caracterul deciziunilor definitive ale Comisiunii de pensiuni. — Reformarea lor pe calea unei acțiuni ordinare. — Art. 44 din lege.

Dreptul la pensiune. — Regularea lui după legea în vigoare în momentul deschiderii lui. — Consecințe. — Aplicațiune.

Deși deciziunile definitive ale Comisiunii de pensiuni au autoritate de lucru judecat, totuși, potrivit art. 44 din legea generală de pensiuni, ele pot fi reformate pe calea unei acțiuni de drept comun,

ori de câteori se constată că au fost date din eroarea în care s'a aflat Comisiunea, fie asupra persoanei fizice a pensionarului, fie asupra capacității sau caracterelor esențiale ale personalității sale, față cu dispozițiunile legale.

Dreptul la pensiuine regulându-se după legea în vigoare în momentul deschiderii lui, urmează că recurentul, care și-a regulat drepturile în 1909 — când art. 25 din legea de pensiuine, în vigoare la acea dată, ridică dreptul de pensiuine celor condamnați la delapidare de bani publici — nu mai are un asemenea drept, fiind constant că a suferit o asemenea condamnățiune în 1886.

Prin urmare Curtea de fond a fost îndrituită în urma acțiunii introduse de Ministerul de Finanțe, să-i ridice dreptul la pensiuine, ce greșit îi fusese atribuit de Comisiune, și în acelaș timp bine l-a obligat la restituirea sumelor încasate fără drept.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Miclescu, pe d-l avocat Petrescu în susținerea recursului și pe d-l avocat Marinescu pentru intimat în combateri;

Deliberând,

Asupra recursului făcut de D. Dimitriu în contra deciziei No. 43/920 a Curții de apel Constanța dată în cauză cu intimatul Ministerul de Finanțe.

Văzând motivul I și II de recurs.

„Violarea art. 44 din legea pensiilor: deciziunile comisiei de pensiuine rămân definitive, au autoritate de lucru judecat. Drepturile la pensiunile lichidate conform legilor în vigoare înainte de 27 Martie 1909, precum și cele lichidate în baza acestei legi sunt definitive. Reformarea nu se poate cere decât în anume cazuri limitativ enumerate de lege, iar rectificarea nu se va putea întinde niciodată la epoca anterioară cererii.

„Cererea mea de lichidare a fost făcută la 16 Februarie 1910, iar Curtea de apel din Constanța pentru a admite cererea Ministerului de Finanțe se bazează pe decizia Consiliului de Război al Corpului IV de armată No. 87/86 prin care am fost condamnat pentru delapidare de bani publici fără ca să mi se ridice dreptul la pensie, căci nu mi se aplicase destituirea, singura pedeapsă care după codul de justiție militară de atunci atrăgea pierderea dreptului la pensiuine.

„Este adevărat că alin. 3 de sub art. 44 face o excepție la principiul enunțat că rectificarea nu se poate întinde la o epocă anterioară cererii, însă aceasta numai în trei cazuri speciale și limitative, adică eroare de cifre în lichidare, când actele prezentate au fost eronate, când actele au fost false.

„Ministerul de Finanțe nefăcând dovada înaintea instanței că actele produse de mine au fost false sau eronate nici că suma lichidată este greșită, Curtea nu putea admite cererea Ministerului motivând că se poate cere rectificarea și în alte cazuri, iar făcând aceasta violează textul și spiritul art. 44 alin. 3, întinzând excepțiunea limitativă și asupra altor cazuri.

„Omisiune esențială și exces de putere.

„Curtea motivează că eram dator a prezenta Comisiunii de lichidare și actul de condamnare la închisoare pentru delapidare de bani și declară în urmă că sub legea veche condamnarea mea nu atrăgea pierderea dreptului la pensiuine nu prezintă nici un interes în soluționarea litigiului. Am depus toate actele ce mi s'au cerut de comisiune; nu am ascuns sau alterat veri un act și faptul că știam că nu puteam pierde dreptul la pensie constituie cea mai bună dovadă că nu am omis a aduce Comisiunii condamnarea mea anterioară producând acte de natură a nu ascunde adevărul, după cum argumentează Curtea pentru admiterea rectificării. Curtea arătând că așa fi adus acte care să inducă în eroare comi-

siunea, când eu nu am prezentat asemenea acte, comite un exces de putere, iar omțând a discuta art. 256 cod. justiției militare aplicabil în momentul condamnării mele, dă o soluțiune litigiului alta decât aceea ce urma a fi dată dacă s'ar fi discutat și acest punct al apelului meu“.

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care se constată că intimatul Ministerul de Finanțe lucrând în virtutea art. 44 din legea pensiilor, a cerut la 26 Februarie 1914 reformarea deciziei No. 258 din 1910 a Comisiei de lichidare pensiilor prin care se admisesse înscrierea recurentului la pensie și a se obliga totodată recurentul să restituie sumele ce le primise fără drept ca pensie;

Că, Curtea de apel Constanța, statnând ca instanță de trimitere, a admis acțiunea pentru motivul că recurentul suferise o condamnățiune la un an închisoare corecțională pentru delictul de delapidare de bani publici și că comisiunea de lichidare a pensiilor a fost indusă în eroare de recurent prin actele prezentate de dânsul cu ocazia stabilirii dreptului său la pensie;

Că prin această soluție, pretinde azi recurentul, Curtea de apel violează art. 43 și 44 din legea pensiilor din 1909, deoarece decizia Comisiunii de pensii având caracter de lucru judecat, reformarea și rectificarea ei nu se poate face decât în cazurile și cu efectele anume arătate de aceste texte de lege; că apoi condamnarea sa având loc la 1886 sub imperiul art. 256 cod. justiției militare, condamnarea sa pe baza acestui text nu îi ridică dreptul la pensie, chestiune pe care Curtea de apel omite a o discuta, săvârșind o omisiune esențială;

Considerând că, în adevăr, deciziunile definitive ale comisiei de pensii au autoritate de lucru judecat;

Că însă, potrivit art. 41 din aceeași lege, aceste deciziuni pot fi reformate pe cale de acțiune, conform dreptului comun, ori de câte ori se constată că au fost date din eroarea în care se află comisiunea asupra persoanei pensionarului, eroare care poate privi persoana fizică, fie capacitatea sau caracterelor esențiale cari alcătuiesc personalitatea și a căror îndeplinire legea o cere celui ce solicită dreptul la pensiuine;

Considerând că dreptul la pensiuine se regulează după legea în vigoare în momentul deschiderii acestui drept, până atunci neputând fi vorba de un drept câștigat, ci numai de o simplă expectativă;

Că în specie recurentul regulându-și acest drept sub imperiul legii pensiilor din 1909, urmează că dânsul trebuia să îndeplinească toate condițiile de capacitate cerute de această lege, printre cari și aceia prevăzută de art. 25, adică de a nu fi suferit vre o condamnățiune care să-i ridice acest drept, indiferent de data când ar fi avut loc condamnarea, adică înainte sau după punerea în aplicare a legii;

Că, prin urmare, Curtea de apel constatând în specie că recurentul suferise o condamnățiune pentru delictul de delapidare de bani publici care îi atrage conform citatului text pierderea dreptului de pensie și că comisiunea de lichidare a fost indusă în eroare de către recurent asupra acestei incapacități prin actele prezentate de dânsul, această eroare rezultând din actele prezentate justifică soluția dată de Curtea de apel, care deci nu violează art. 43 și 44 din legea pensiilor, după cum neintemeiat pretinde recurentul;

Considerând că din moment ce se admite că recurentul în virtutea art. 25 din legea pensiilor nu se poate folosi de dreptul de pensiuine, era inutil de a se mai discuta dacă prin art. 256 cod. justiție militară, invocat de recurent și în baza căruia a fost condamnat, îi ridică sau nu dreptul la pensiuine;

Că, deci, omisiunea Curții de apel de a discuta această

chestiune nu este esențială și nu poate atrage casarea hotărârei;

Că, deci, și acest mijloc de recurs cată a se respinge. Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTEA DE APEL IAȘI SECȚIA II-a

Audiența dela 28 Februarie 1922

Președinția d-lui M. PATRON, Președinte

N. Gicoveanu cu Ministerul Public

Decizia penală No. 33

Apel. — Sentință dată în lipsă. — Comunicare. — Dacă o comunicare făcută inculpatului în extras este valabilă? — Art. 183, 198 și 202 pr. pen., art. 735 alin. 2 pr. civ.

O hotărâre penală dată în lipsă, pentru a curge termenul de apel, trebuie să fie comunicată inculpatului în întregime, iar nu în extras; când nu s'a făcut aceasta, inculpatul poate cere anularea sentinței pe temeiul art. 735 al. 2 pr. civ.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de N. Gicoveanu contra sentinței penale a Trib. Neamț No. 2614/921 prin care i s'a respins contestația introdusă de numitul la executarea sentinței corecționale a celui Trib. No. 1774/921;

Văzând susținerile inculpatului, prin avocatul său, și concluziile orale puse de d-l Procuror general;

Având în vedere că din lucrările dosarului se constată că inculpatului N. Gicoveanu, i s'a comunicat în extras copie de pe sentința corecțională a Trib. Neamț No. 1774/921, care a fost dată în lipsă;

Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 183 și 198 pr. pen., grefele sunt datoare din oficiu a trimite copii în întregime de pe sentințele penale, iar nu în extract, cum dealtmintețea s'a procedat în speță;

Considerând că prin modul cum s'a făcut comunicarea zisei sentințe condamnatoare, reese că inculpatul contestator N. Gicoveanu a suferit un prejudiciu prin faptul că necunoscând motivele pe care s'a întemeiat condamnarea, n'a găsit posibilitatea să și formuleze mijloacele de apărare și să uzeze de căile de atac, și în acest scop își are loc aplicațiunea art. 735 alin. 2 pr. civ., întrucât partea nu poate îndrepta prejudiciul ce i s'a cauzat, decât numai anulându-se actul;

Că așa fiind, Curtea găsește că apelul este întemeiat și cată a fi admis, a se reforma sentința apelată și în consecință a se admite contestația făcută la executarea sentinței No. 1774/921 și a se anula mandatul de arestare emis în contra inculpatului în baza acelei sentințe, înaintându-se dosarul cauzei Trib., spre a face o nouă comunicare a sentinței No. 1774/921, conform art. 202 pr. pen.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte, Curtea, de acord cu d-l Procuror general, admite apelul, etc.

(ss) *M. Patron, M. Ionescu-Ghinea, C. A. Gorgos*
Grefier (ss) *D. Costin*

NOTA. — Chestiunea ce s'a pus înaintea Curții cu ocaziunea judecării contestațiunii este: 1. *Dacă o hotărâre penală dată în lipsă, pentru a curge termenul de apel este suficient de a-i fi comunicată inculpatului-opozant, în extras?* 2. *Dacă i s'a comunicat în extras, și hotărârea a rămas definitivă, se poate anula de condamnat pe calea contestațiunii, conform art. 735 alin. 2 pr. civ.?*

Soluțiunea dată de Curte este în spiritul legii. Atât doctrina, cât și jurisprudența, sunt unanime asupra acestei soluțiuni.

«Art. 183 pr. pen., zice Curtea de Casație, prevede să se comunice copie de pe sentință, iar nu un extras. Dacă se comunică în extras, o asemenea comunicare nefiind făcută în conformitate cu cerințele legii, opozițiunea se consideră ca făcută în termen, chiar dacă a trecut termenul de cinci zile». ¹⁾ În speță, inculpatul apelant făcuse apel peste termen.

În consecință, cu drept cuvânt, Curtea de Casație, a decis că «dacă instanța de fond constată din procesul-verbal încheiat de comisariul de poliție, că sentința dată în lipsa inculpatului i-a fost comunicată în copie, cum cere art. 183 pr. pen., iar nu în extract, consideră acea sentință ca rămasă definitivă» și în consecință respinge contestația la executarea mandatului de arestare. (Cas. II, 2391 din 1 Oct. 1912, *Curierul Judiciar* No. 8/912, p. 95).

«Comunicarea este o adevărată punere în întârziere când e vorba de a se folosi de o cale de recurs, încât un extras nu e suficient, ci hotărârea întreagă trebuie să fie comunicată. Într'adevăr partea, inculpatul, ca să poată lua o hotărâre și să-și prepare apărarea, trebuie să cunoască nu numai dispozitivul sentinței corecționale, dar și motivele sale». (C. Orléans, 14 Febr. 1815, cfr. *Le Poittevin*, Cod. d'instr. crim. ann., art. 187, No. 12, p. 814; în acelaș sens, *Laborde*, Cours de droit criminel, No. 1126, p. 986).

Aceiași soluție dă și Faustin Hélie: «Art. 187 (art. 183 pr. pen. rom.) voește ca să fie comunicată sentința condamnatoare dată în lipsă, însă a comunica un act înseamnă a-l aduce la cunoștința părții, deci a-i da o copie întreagă. Sentința se compune nu numai din dispozitiv, dar și din motivele care o preced, și prevenitul ca că-și prepare apărarea, are nevoie să cunoască tot cuprinsul, prin urmare nu-i suficient un simplu extras. Se poate comunica în extras când e vorba de o simplă executare a sentinței, nu când e vorba de a uza de o cale de atac, un extras deci nu-i de ajuns, căci opoziția sau apelul, pentru a fi exercitat, are nevoie să se sprijine pe o sentință întreagă; nu trebuie așa dar să confundăm două ipoteze pe care legea le-a deosebit cu îngrijire. (VI, No. 2966, p. 710).

Iată deci temeiurile care au îndrituit pe legiuitor ca în art. 183 pr. pen. să prevadă că sentința dată în lipsa inculpatului să-i fie comunicată în copie, deci nu în extras.

În speță, comunicarea se făcuse în extras, așa dar era anulabilă. Însă hotărârea rămăsese definitivă, căci se emisese mandat de arestare, contra

¹⁾ Cas. II, 434 din 13 Noembrie 1885, în *Fratostiteanu*, cod. pr. pen., art. 183, No. 8.

căruia inculpatul a făcut contestație, care pe temeiul art. 735 al. 2 pr. civ., a fost admisă, anulându-se mandatul.

În adevăr, art. 735 al. 2 își are aplicațiunea și în penal, fiind vorba de o sentință care a fost dată cu călcarea formelor legiuite. Cas. II, 1554 din 24 Mai 1910 (*Curierul Judiciar*, No. 59/910, p. 502) a decis, într'o speță aproape similară, că jurământul nefiind făcut cu respectarea formalităților legale (art. 153 pr. pen.), mărturiile depuse n'au nici o tărie și sentința este anulabilă.

E. C. DECUSARA

CURTEA DE APEL DIN CHIȘINĂU SECȚIA I

Audiența dela 4 Februarie 1922

Președinția d-lui VESP. ERBICEANU, Prim-președinte

Beniamin Balaban ș. a. cu Casa de Comerț A. E. Efrimov

și A. N. Tarabuchin

Decizia civilă No. 2

Interpretarea legii pentru retragerea rublelor din circulație, din 13 August 1920. — Scopul ei. — Obligații contractate la 1 Noembrie 1917 cu scadența 1 Noembrie 1920. — Cum trebuie să se facă plata ?

1. *Legea pentru retragerea din circulație a coroanelor și rublelor, din 13 August 1920, a avut de scop numai fixarea cursului rublelor în raport cu operațiunea financiară a retragerii din circulație a monedei ruse, iar nu și determinarea cursului creanțelor particulare.*

2. *Din textul desbaterilor parlamentare urmate cu ocaziunea votării acelei legi, din legile în vigoare în Basarabia (Codul Donici Cap. VIII, art. 2 și art. 2014 și 2050 cod civil rus), precum și din principiile generale cari guvernează materia în dreptul civil român și francez, rezultă că o obligație contractată la 1 Noembrie 1917 în ruble, urmează a fi plătită la scadență (1 Noembrie 1920) în lei, calculându-se cursul rublelor după valoarea ce avea rubla în raport cu leul la epoca contractării împrumutului, iar nu după valoarea dela epoca scadenței.*

Această soluțiune este sprijinită și pe sursele istorice ale dreptului românesc, întrucât art. 1329 cod Calimach, prevede că, în cazul când mai înainte de expirarea termenului de plată, s'a retras din circulație moneda, în care a fost contractat împrumutul, atunci debitorul trebuie să plătească într'o monedă care să se apropie de cursul monedei stipulate în contract și care a fost scoasă din circulație.

S'au ascultat d-nii avocați R. Bolintineanu pentru apelant și D. Copceag pentru intimată.

Curtea,

Având în vedere apelul introdus de d-l avocat R. Bolintineanu, ca procurator a d-lor B. Balaban, N. Balaban, O. Balaban și S. Balaban, contra sentinței civile a Tribunalului Chișinău, secția I-a No. 115 din 24 Martie 1921, prin care li s'a admis în parte acțiunea ce au intentat contra asociațiunii Casa de Comerț A. E. Efrimov și A. N. Tarabuchin, care a fost obligată să le plătească suma de 90.000 lei cu procente 6% pe an dela 1 Noembrie 1919, în loc de 239.400 lei cât au cerut dânsii prin acțiune ;

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar, din care se constată că reclamantii apelanți prin actul de ipotecă săvârșit de notarul public din Chișinău, Bolotin, la 19 Decembrie 1917, și întărit de primul notar al fostului Tribunal Regional din Chișinău la 28 Martie 1918, au împrumutat pe asociația Casa de Comerț A. E. Efrimov și A. N. Tarabuchin cu sumade 90.000 ruble, pe termen de trei ani, cu începere dela 1 Noembrie 1917, cu dobândă cu 6% pe

an, iar pentru garantarea împrumutului i s'a dat în ipotecă două loturi de pământ situate în orașul Chișinău cu vecinătățile arătate în act ;

Având în vedere că împrumutul fiind expirat dela 1 Noembrie 1920, data când rublele fuseseră retrase din circulație, creditorii, prin acțiunea introdusă la prima instanță în ziua de 31 Ianuarie 1921, au cerut ca debitoarea să fie obligată să plătească suma de 239.400 lei, care reprezintă valoarea celor 90.000 ruble, date cu împrumut când rubla era monedă legală și avea valoarea de 2 lei 66 bani ;

Că Tribunalul, prin sentința apelată, a admis numai în parte acțiunea și socotind valoarea rublei față de leu după cursul de schimb fixat prin jurnalul Consiliului de Miniștri No. 2748 din 6 Octombrie 1921, publicat în «Monitorul Oficial» No. 148 din 7 Octombrie 1921, a obligat pe pârâtă la plata sumei de 90.000 lei ;

Având în vedere că apelantul susține că achitarea datoriilor contractate în ruble, trebuia să se facă în lei după valoarea rublei față de leu la data împrumutului, iar intimatul fără a contesta că plata trebuia să se facă în lei, susține că valoarea rublei trebuie calculată conform prețului de schimb acordat de Stat cu ocaziunea retragerii rublelor din circulație ;

Având în vedere că prin legea pentru retragerea din circulație a coroanelor și rublelor, publicată în «Monitorul Oficial» No. 105 din 13 August 1920, s'a dispus într'adevăr retragerea din circulație a acestor monede pe baza unui curs ce urma să se fixeze ulterior, printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, după propunerea Ministerului de Finanțe, iar prin jurnalul No. 2748 din 6 Octombrie 1920, publicat în «Monitorul Oficial» No. 148 din 7 Octombrie 1920, acest curs a și fost fixat ;

Că, însă, din toate dispozițiunile acestei legi, cât și din expunerea de motive, rezultă că ea nu s'a ocupat decât de rolul Statului de a retrage din circulație monedele, care au aparținut Statelor sub a căror suveranitate au fost provinciile desrobite, pe un curs care a depins în special de cantitatea declarată a acestor monede ; din nici una din dispozițiunile legii nu rezultă că acest curs privește și creanțele particularelor, curs care nu le poate fi opus decât în virtutea unui text precis, care însă nu există ;

Că, din desbaterile urmate în Cameră, cu ocaziunea discutării legii, rezultă că mai mulți d-ni deputați și în special d-l I. Man'u, au relevat chestiunea creanțelor, întrebând pe d-l Ministru de Finanțe cum le va soluționa, la care acesta a răspuns că, în ce privește creanțele, va trebui să vină cu o altă măsură, iar d-lui deputat Aurel Dobrescu, care adusesese iarăși în discuțiune această chestiune, i-a răspuns textual : «Am spus că chestiunea cu creanțele am amânat-o» (Desbaterile Adunării deputaților din 13 August 1920, pag. 792, col. III și 795, col. II) ;

Că această lege neputând fi aplicată creanțelor, problema care trebuie rezolvată consistă în aceia de a se ști, dacă o convențiune intervenită înainte de retragerea din circulație a noiei monede, în speță rubla, trebuie să fie executată în lei după valoarea acelei monede din momentul când s'a încheiat contractul sau după valoarea ei din momentul scadenței, și cum chestiunea nu este prevăzută prin vreun text expres de lege, ea urmează să fie rezolvată luându-se în considerațiune principiile generale de drept cuprinse în legile în vigoare în Basarabia și în celelalte legiuri ;

Având în vedere că contractul de împrumut, atât comodatul (*prêt à usage*), cât și mutuum (*prêt à consommation*) este un contract real, în sensul că el nu poate să existe ca atare, decât prin tradiția lucrului împrumutat ;

Deosebirea între aceste două feluri de împrumuturi este că la comodat lucrul împrumutat rămâne proprietatea împrumutătorului, împrumutatul trebuind să-l restituie în individualitatea sa, putând numai să se folosească de el, fără a-l putea distruge sau înstrăina și, ca consecință, riscurile lucrului privesc pe împrumutător, pe când la mutuum, împrumutatul dobândește chiar proprietatea lucrului, putând deci să dispună de el, cu obligațiunea de a restitui un altul asemenea, în aceeași cantitate și de aceeași calitate și, ca consecință a acestei transmisiuni de proprietate, riscurile trec asupra împrumutatului ;

Regula generală în materie de împrumut de consumație este că împrumutatul trebuie să restituie lucrurile împrumutate

în aceeași specie, cantitate și calitate, fără a se avea în vedere valoarea lor, suirea sau scăderea prețurilor, cea dintâi și principala obligație a lui fiind de a restitui atât cât a primit (Alexandrescu D., p. 683);

Realitatea contractului de împrumut, cum și principiile expuse mai sus, rezultă și din colecția Donici, cap. III, art. 2, cum și din art. 2014 și 2050 din codul civil rus;

În adevăr, textul menționat din Donici are următoarea cuprindere: «Întru împrumuturi și faceri de bine, se înțelege că, ceea ce s'a dat, este să se ia înapoi, adică tot de acel fel și de aceeași bunătate și întru aceeași sumă, și precum este prin toameală și prin îndatorire»;

Art. 2014 din codul civil rus prevede că, împrumutul se socotește nul, dacă se va dovedi că banii nu s'au dat, iar art. 2050 din aceeași legiuire că, obligația împrumutatului se execută prin plata sumei luate;

Din aceste texte cari vorbesc de «suma luată» și de ceea ce s'a dat împrumutatului, rezultă că, pentru ca împrumutul să existe, trebuie să se fi făcut tradițiunea lucrului împrumutat, astfel că realitatea contractului de împrumut apare evidentă atât din normele dreptului bizantin cuprinse în Donici, cât și din codul civil rus;

Din aceleași texte mai rezultă și obligațiunea împrumutatului de a restitui valoarea reală a sumei ce a împrumutat, adică o valoare egală cu cea primită, căci ce alt înțeles poate să aibă dispozițiunile Cap. VIII, art. 2 din Donici, ca să se restituie «ceea ce s'au dat» și ale art. 2050 din codul civil rus de a se restitui «suma luată» cu împrumut;

Având în vedere că în speță împrumutul în sumă de 90.000 ruble a fost contractat la 1 Noembrie 1917, iar scadența lui a expirat la 1 Noembrie 1920, dată la care rubla era scoasă din circulație prin legea din 13 August 1920, nemai având nici o putere liberatorie în România, astfel că plata astăzi nu se mai poate face decât în lei;

Chestiunea este însă de a se vedea pe ce curs trebuie să se calculeze valoarea în lei a rublei, pe acela din momentul încheerii contractului, acela al scadenței, sau conform prețului de schimb acordat de Statul român, cu ocaziunea retragerii rublelor din circulație, care însă nefiind aplicabil creanțelor trebuie înlăturat din discuție;

Având în vedere că, din principiile de drept expuse mai sus, extrase din textele de lege menționate, rezultă că debitorul trebuie să restituie creditorului valoarea reală a sumei împrumutate, adică o sumă în valoare egală cu cea primită de el și care nu poate fi alta de cât aceea de la data împrumutului, ca una ce reprezintă echivalentul valorii primite, iar nu aceea din momentul scadenței, care reprezintă o valoare cu mult inferioară;

Că în speță a se acorda valoarea de schimb a rublei din ziua de 1 Noembrie 1920, data scadenței, ar fi cu totul inechitabil, căci s'ar provoca ruina creditorului, dat fiind că scadența a avut loc după retragerea rublelor din circulație, de când cursul lor a devenit cu totul depreciat;

Având în vedere că dacă în legile în vigoare în Basarabia nu se găsește nici o excepțiune la regula arătată mai sus, apoi în codul civil român există art. 1578 (fr. 1895) invocat de intimat, după care obligația ce rezultă din un împrumut în bani este întotdeauna pentru aceeași sumă numerică (valoarea nominală) arătată în contract iar dacă s'ar întâmpla o sporire sau o scădere a prețului monetelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a o restitui de cât în speciile aflătoare în curs în momentul plății;

Că, însă, această dispozițiune criticată de autori, ca fiind contrară principiilor economice, care nici nu se găsește în toate legislații e, dreptatea cerând ca debitorul să restituie o sumă în valoare egală cu cea primită, constituie o excepțiune, aplicabilă numai în cazul când Statul printr'o lege a mărit sau micșorat greutatea unității monetare (valoarea intrinsecă) modificându-i cursul legal, rațiunea acestei excepțiuni fiind că moneziile au un curs oficial pe care-l determină legea în mod obligator (curs legal pe câtă vreme celelalte lucruri fungibile au numai curs comercial supus legii economice a cererii și a ofertei);

Că sfera de aplicațiune a acestei excepțiuni nu poate să fie întinsă și la cazul când o monedă legală este retrasă din circulație și se înlocuiește cu altă monedă legală, în care

caz trebuie să se aplice regula generală, că debitorul să restituie valoarea reală a sumei împrumutate;

Că de altminterale la data împrumutului, 1 Noembrie 1917, suma împrumutată avea o valoare nominală în ruble și lei și anume: 90000 ruble și 239.400 lei, aceste două sume reprezentau la data împrumutului valoarea nominală a sumei împrumutate. Azi această valoare nominală este deci aceeași ca și la data împrumutului, numai exprimarea ei s'a schimbat, astfel că debitorul este obligat să restituie în lei și în întregime valoarea sumei primite pe care nu o mai poate restitui în ruble, căci ele nu mai au putere liberatorie în România;

Având în vedere că în codul civil român se găsește o dispozițiune privitoare la cazul când o monedă este scoasă din circulație, anume în art. 1579 al. 3 care lipsește în codul francez și care a fost luată din codul italian;

După acest text, când un împrumut s'a făcut în monedă de aur ori argint, stipulându-se o restituțiune în aceeași specie și calitate, dacă se va altera valoarea intrinsecă a monezilor, sau nu se vor putea găsi, sau vor fi scoase din curs, debitorul trebuie să plătească echivalentul prețului intrinsec, ce aveau monetele la data când au fost împrumutate;

Că deși acest text se referă numai la cazul când obiectul împrumutului este în monezi de aur sau argint, iar plata se stipulase în aceleași specii și calitate, totuși în el se găsește ideea generală a legiuitorului român, care urmează să fie aplicată ori de câte ori o monedă a fost scoasă din circulație în intervalul de la data contractului până la scadență;

Având în vedere că în trecutul nostru legislativ găsim art. 1329 din codul Calimach, care prevede în mod precis că, în cazul când mai înainte de sosirea termenului de plată, moneda în care s'a făcut împrumutul s'a retras din circulație, atunci datornicul trebuie să plătească datoria în alt soi de monedă, care după soi și bunătate s'ar apropia către soiul monedei luate de dânsul, pentru ca creditorul să ia prețul din lăuntru ce aveau monedele împrumutate în vremea dării împrumutului, text care ar fi de examinat dacă pe baza art. 1912 din codul civil român, nu este și azi încă în vigoare în Moldova;

Acest text din codul Calimach este reprodus după art. 989 din codul civil austriac, actualmente în vigoare în Bucovina și parte din Transilvania, astfel că în aceste teritorii, față de dispoziția precisă a legii, creditorii trebuie să primească valoarea în lei a coroanelor din momentul împrumutului, astfel că dacă s'ar decide în altfel pentru Basarabia, ar fi ca creditorii din această parte a țării, să fie puși într'o situațiune inferioară față de acei din teritoriile alipite, în cari se aplică codul austriac, ceea ce ar fi profund inechitabil;

Având în vedere și art. 4 din decretul-lege care regulează raporturile dintre proprietari și chiriași în Basarabia, prin care se prevede că rubla se va socoti după cursul care era în vigoare în momentul contractului, legiuitorul raportându-se în această privință, cum arată și Înalta Curte de Casație s. I-a, prin deciziunea No. 163/921, la intențiunea prezumată a părților, care nu poate fi alta decât aceea a momentului contractării;

Din acest text de lege se confirmă încă odată ideea generală a legiuitorului ca, valoarea rublei să se calculeze la toate contractele după aceea din momentul contractării, iar nu a executării, căci dacă în contractele de închiriere intențiunea presupusă a părților este aceea dată, nu este nici un motiv să se decidă că, la celelalte contracte, această intențiune s'ar raporta la data scadenței;

Având în vedere că în sprijinul părerii că debitorul trebuie să plătească valoarea rublei în lei, din momentul scadenței se mai invoacă și art. 41 din codul de comerț român în vigoare în Basarabia, cum și doctrina dreptului internațional privat;

Văzând dispozițiunile textului comercial menționat, după care când moneda arătată într'un contract nu are curs legal sau comercial în țară și când cursul ei nu a fost determinat de părți, plata va putea fi făcută în moneda țării, după cursul ce va avea schimbul la vedere la ziua scadenței și la locul plății, iar, când în acea localitate nu ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate, afară numai dacă contractul poartă clauza «efectiv» sau alta asemenea;

Că însă această dispozițiune se referă la cazul, când de-

bitorul se obligă să facă plata într'o altă monedă decât aceia care are curs legal la data contractului în țară unde domiciliază, cum ar fi un debitor din România, care s'ar obliga să facă plata într'o monedă străină, care la data scadenței nu ar avea curs comercial în țară, și în acest caz el are dreptul să se libereze plătiind în lei după cursul de schimb din acea zi;

Că ea nu se referă și la cazul când debitorul a contractat într'o monedă, care avea curs legal în țară, obligându-se deci ca plata s'o facă în aceeași monedă, dar care, ca în speță, acea monedă a fost retrasă din circulație și înlocuită cu alta înainte de a sosi epoca scadenței;

Având în vedere că nici doctrina dreptului internațional privat nu se poate aplica în speță, pentru motivul că ea se ocupă de cazul, când un contract a luat naștere într'o țară sub imperiul unei legislațiuni, iar executarea lui trebuie să se facă în altă țară și sub altă legislațiune. Autorii de drept internațional privat se ocupă deci de conflictul în spațiu între două legi (conflict de legi concomitente), pe câtă vreme în speță ne găsim în fața unui conflict de legi în timp (conflict de legi consecutive), în aceeași situațiune deci ca și în cazul când Statul Român, și-ar schimba sistemul său monetar, caz care, în lipsa unui text precis de lege, trebuie rezolvat pe baza principiilor generale expuse ale dreptului privat intern, iar nu a celui internațional;

Că, de altminterlea, chestiunea dacă deprecierea monedei la locul de plată trebuie să fie suportată de debitor sau de creditor, este viu controversată în doctrina dreptului internațional privat, părerea celor care susțin că ea trebuie să fie suportată de creditor neputându-se impune (Weiss, Droit internat. privé, t. IV, ed. 1919, pag. 387 și urm.; Valéry, idem, ed. 1914, No. 694, pag. 998 și în special Surville et Arthuys, idem, ed. 1916, No. 265);

Că pentru toate aceste motive, rubla urmează să fie socotită după valoarea ei din momentul contractului, 1 Noiembrie 1917, vdiacă pe cursul de lei 2 bani 66, astfel că valoarea a 90.000 ruble după acest curs este de 239, 400 lei, suma pe care debitoarea urmează s'o plătească creditorului, ca una ce reprezintă echivalentul valorii primite;

Că, astfel fiind, pentru aceste motive redactate de d-l consilier P. Davidescu, Curtea admite apelul, etc.

(ss) *Vespasian Erbiceanu, H. Ojoga, I. Poșoi, P. Davidescu.*

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența din 6 Martie 1922

Președinția d-lui N. N. SĂULESCU, Consilier

Apostol Apostolescu cu Ion C. Otteteleşanu.

Deciziunea civilă No. 37

Expropriere. — Suprafață expropriată trecând de 25% din întinderea totală a moșiei expropriate pe baza decretului-lege No. 3697/918. — Dacă art. 30 din legea agrară este aplicabil? — Facultatea părților contractante de a cere rezilierea. — Dacă legea creiază o nulitate de drept? — Dreptul de apreciere al judecătorilor asupra epocii de când să se admită rezilierea. — Indatoririle arendașului evacuat. — Art. 30 și 153 din legea agrară și 72, 78 din regulamentul ei. — Art. 1020, 1021 și 1465 c. civ.

1. *Potrivit art. 30 din legea agrară din 17 Iulie 1921, când suprafața expropriată trece de 25% din întinderea totală cultivabilă a moșiei, atât arendașii, cât și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului de arendare, fără nici o pretenție. Art. 30 din citata lege și 78 din regulament se aplică atât la suprafața, care era expropriată la promulgarea acestei legi, cât și la cele expropriate până atunci, fie în baza decretului-lege 3697/918, fie în baza legii pășunelor comunale — decrete și lege ratificate prin însăși legea agrară.*

2. *Această reziliere fiind facultativă pentru părți, atât arendașul cât și proprietarul sunt într'o situație analogă aceleia în care s'ar afla când una din părți nu și-ar îndeplini obligațiunile, iar cealaltă ar avea facultatea de a cere rezilierea contractului, — prin urmare legea n'a creat o nulitate de drept, ci o cauză de reziliere facultativă, asupra căreia judecata are dreptul de apreciere, — dată nu asupra rezilierii în sine, cel puțin asupra epocii de când ea urmează să se admită, cu obligația pentru arendaș de a se conforma dispozițiilor art. 1465 c. civ.*

Curtea,

Asupra apelului făcut de Apostol Apostolescu, în contra sentinței civile No. 891/921, a Tribunalului Ilfov secția II-a c. c.; prin care s'a admis acțiunea intentată de intimatul Ion C. Otteteleşanu și s'a declarat reziliat contractul de arendare intervenit între numitul și apelantul Apostolescu, autentificat de Tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 8148 din 2 Octombrie 1918, ordonând evacuarea apelantului de îndată, din moșia Săgeata de Jos, lotul No. 2, pendinte de comuna Săgeata județul Buzău, fără execuția provizorie, cu 100 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, actele și lucrările din dosar, din care rezultă în fapt următoarele: apelantul Apostol Apostolescu, prin contractul autentificat de Tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 8148 din 2 Octombrie 1918, a luat cu arendă dela intimatul I. C. Otteteleşanu, moșia acestuia Săgeata de Jos, lotul 2 No. 2 din județul Buzău, pe termen de cinci ani, cu începere dela 1 Aprilie 1919, cu arenda anuală de 32.000;

Că, intervenind decretul-lege de expropriere și expropriindu-se din zisa moșie mai mult de 25% din întinderea ei, intimatul pe baza art. 30 din legea agrară a făcut acțiune de reziliere și evacuare;

Că Tribunalul Ilfov secția II-a c. c., prin sentința civilă No. 891/921, admitând acțiunea intimatului I. C. Otteteleşanu, a declarat reziliat contractul de arendare intervenit între numitul și apelant, ordonând evacuarea de îndată din moșia Săgeata de Jos, lot 2, a apelantului;

În contra acestei sentințe, Apostol Apostolescu, a făcut apelul de față, dedus în judecata acestei Curți;

Având în vedere că potrivit art. 30 din legea pentru reforma agrară din 17 Iulie 1921, în cazurile când suprafața expropriată trece 25% din întinderea totală a moșiei, atât arendașii cât și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului de arendare, fără nici o pretenție;

Având în vedere că, în speță, din lucrările aflate la dosar, rezultă că comisiunea centrală județiană de expropriere Buzău, prin deciziunea No. 44 din 15 Septembrie 1920, a constatat că moșia Săgeata de Jos, lot 2, proprietatea totală a intimatului, are o suprafață de 440 ha. 10 teren cultivabil supus exproprierei, la care suprafața aplicând scara de expropriere, a declarat expropriată pentru cauză de utilitate națională întinderea de 208 ha. 10, deci mai mult de 25% din întreaga moșie cultivabilă;

Având în vedere că apelantul, atât înaintea Tribunalului cât și înaintea Curței a susținut că proprietarul nu poate cere rezilierea contractului, pentru exproprierea efectuată în puterea decretului-lege No. 3697/918, chiar dacă porțiunea expropriată excede 25% din întinderea totală cultivabilă arendată, de oarece

art. 30 din legea agrară se referă la suplimentul de expropriere care se va face în baza acestei legi;

Având în vedere că textul art. 30 legea agrară și 78 regulamentul ei, vorbind de «suprafața expropriată», nu poate fi îndoială că el se aplică la suprafața care era expropriată la promulgarea acestei legi, adică la ceea ce fusese expropriat până atunci, fie în baza decretului-lege No. 3697 din 16 Decembrie 1918, fie în baza legii pășunilor comunale; că de altfel prin legea agrară ratificându-se acel decret, se confirmă legalmente exproprierea făcută, așa că dacă este scris să se aplice cândva în mod nediscutat art. 30 din c. civ., este tocmai pentru terenurile expropriate înainte de acea lege;

Având în vedere că este stabilit pe deplin că s'a expropriat mai mult de 25% din suprafața cultivabilă a moșiei;

Având în vedere că în ce privește data evacuării, s'a susținut de apelant că evacuarea, dacă s'ar admite, trebuie să aibă loc în fapt în toamna anului 1922 după adunarea recoltelor, sau de drept pe ziua de 21 Martie 1923, cu îndatorire de a observa dispozițiile art. 1465 c. civ., pentru că acesta este sistemul legii, care rezultă din art. 153 al ei și din desbaterile parlamentare;

Având în vedere că după art. 30 din lege și 78 regulamentul, rezilierea n'are loc de drept decât pentru terenurile expropriate și trecute în folosința sătenilor; că în ce privește terenul expropriat nu mai e reziliere de drept, ci atât proprietarul cât și arendașul au facultatea de a cere această reziliere, dacă s'a expropriat din întinderea ce avea moșia, mai mult de 25%;

Considerând că dacă acestea sunt textele, urmează că atât proprietarul cât și arendașul sânt într'o situație analogă aceleia în care s'ar afla când una din părți nu și-ar îndeplini obligațiunile, iar cealaltă ar avea facultatea să ceară rezilierea contractului, adică o situație analogă cu aceea prevăzută de art. 1020 c. civ.; că deci legea n'a creat o nulitate de drept și în acest caz, ci o cauză de reziliere pentru ambele părți, de care ele sunt libere să se folosească ori nu;

Considerând că dacă nu e o nulitate de drept, ci o cauză de reziliere facultativă pentru părți, de nicăeri nu rezultă că justiția ar fi obligată să pronunțe rezilierea imediat ce una din părți și-a manifestat voința de a uza de această facultate și că astfel ea n'ar avea dreptul de apreciere, pe care îl are, în virtutea art. 1020-1021 c. civ., dacă nu în ceea ce privește rezilierea în sine, cel puțin în ce privește epoca de când să se admită această reziliere;

Considerând că, deși din art. 153 legea agrară și 72 regulamentul nu rezultă, față de modul de redactare, că s'ar referi și la terenurile expropriate înainte de promulgarea legii, totuși, din desbaterile parlamentare pare a reeși că aceasta a fost intenția legiuitorului;

Considerând că, în tot cazul, cum s'a arătat, nu se poate tăgădui justiției dreptul de apreciere în ce privește data rezilierii;

Având în vedere că, în speță, terenul fiind în folosința arendașului, ar fi și contra interesului general să se evacueze chiar acum, căci s'ar putea periclita facerea semănăturilor de primăvară, întrucât până s'ar putea face evacuarea ar trece timpul prielnic; că s'ar putea ca chiar proprietarul să fie păgubit neputând să facă aceste semănături și negăsind nici alt arendaș; că este mai potrivit dar, ca să se lase arendașul să termine campania acestui an agricol, adică până în toamna anului 1922;

Că, însă, nu e echitabil să se rezilieze contractul în Octombrie 1922, căci proprietarul ar fi lipsit de folosința semestrului Octombrie 1922—Aprilie 1923, întru cât nici arendașul nu va mai fi ținut să-i plătească

pe acel semestru, contractul fiind reziliat, nici alt arendaș nu va găsi, căci arendările se fac de obicei pe timpul Aprilie—Aprilie, nici proprietarul nu va putea trage alt folos; că echitatea și armonizarea diverselor interese cer să se admită rezilierea pe 21 Martie 1923, bine înțeles cu obligația pentru arendaș de a se conforma dispozițiilor art. 1465 din c. civil, dând astfel proprietarului puțința să și pregătească culturile pe măsură ce arendașul ridică recoltele;

Că, în ce privește incidentul ridicat de intimat, cu privire la tardivitatea apelului bazat pe dispozițiunile art. 78 din regulamentul legii agrare, acest incident nu poate fi ținut în seamă conform art. 111 din pr. civ., de oarece a fost ridicat după ce procesul s'a discutat în fond;

Că fără a mai discuta celelalte motive invocate de părți, Curtea găsește că apelul de față este fondat în parte și urmează a fi admis ca atare, a reforma sentința apelată, a admite în parte acțiunea intimatului I. C. Oteteleșeanu, și a rezilia contractul de arendare dintre părți pe ziua de 21 Martie 1923, ordonând și evacuarea moșiei Săgeata de Jos, lotul 2, județul Buzău, de către apelant, pe sus citata zi, cu îndatoririle prevăzute de art. 1465 din c. civil;

Apreciind și cheltuelile de judecată cerute de apelant, le fixează la trei sute lei;

Pentru aceste motive, Curtea, admite în parte apelul etc.

Data și citită în ședință publică azi 6 Martie 1922.

(ss) N. N. Săulescu, Gr. Conduratu, A. Rădulescu.

Grefier (ss) B. C. Iordănescu.

NOTA. — Vezi asupra chestiunii și sent. Trib. Ilfov, secția III, No. 197 din 20 Martie cu nota d-lui Ion D. Filitti, în *Curierul Judiciar* No. 17/922, pag. 270 și urm. Cfr. și sent. No. 16 a Trib. Ilfov, secția I-a, No. 16, din 5 Ianuarie 1922, în *Curierul Judiciar* No. 18/822, p. 294 și urm. (N. R.).

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II C. COR.

Audiența dela 30 Noembrie 1921

Președenția d-lui ST. BUICLIU, Judecător

Ion C. Oteteleșeanu cu Apostol Apostolescu

Sentința Civilă No. 1921

Expropriere. — Contract de arendă. — Reziliere. — Dacă poate fi cerută și de proprietar? — Art. 30 din legea agrară și art. 78 al. IV din regulamentul ei. — Decretul-lege No. 3697/918.

Art. 30 din legea agrară vorbește de „partea sau părțile de moșii expropriate”, referindu-se fără îndoială la dispozițiunile decretului-lege 3697/918; iar art. 78 al. IV din regulamentul legii care complectează dispozițiunile ei, spune categoric că rezilierea se poate cere atât pentru exproprierea făcută în baza decretului lege No. 3697/918, cât și pe baza legii agrare. Prin urmare, proprietarul este în drept a cere rezilierea contractului de arendă, în cazul prevăzut de art. 30 din legea agrară, adică când porțiunea expropriată excede 25% din întinderea totală cultivabilă a moșiei arendate, chiar când exproprierea s'a făcut în baza decretului-lege No. 3697/918.

Reclamantul Ion C. Oteteleșeanu prin d-l avocat St

Marinescu-Bolintin; pârâtul Apostol Apostolescu, prin d-l avocat C. D. Surlă.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față intentată prin petiția înreg. la No. 13178 de către Iôn C. Oteteleşeanu în contra pârâtului Apostol Apostolescu pentru a se declara reziliat contractul de arendare intervenit între ei, autentificat la No. 8148/918 de Trib. Ilfov s. notariat, a se ordona evacuarea acestuia de îndată din moșia Săgeata de jos lot No. 2, din Comuna Săgeata, Jud. Buzău, și a i se acorda sentinței execuția provizorie;

Având în vedere susținerile orale, concluziunile scrise ale părților și actele din dosar;

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt următoarele:

Pârâtul prin contractul autentificat la No. 8148/918 a luat cu arendă dela reclamantul Ion C. Oteteleşeanu moșia acestuia Săgeata, lot No. 2, din Jud. Buzău, pe termen de cinci ani, cu începere dela 1 Aprilie 1919, cu arenda anuală de 32.000 lei; că intervenind decretul-lege de expropriere și expropriindu-se din zisa moșie mai mult de 25% din întinderea ei totală, reclamantul pe baza art. 30 din legea agrară a făcut prezenta acțiune de reziliere și evacuare;

Având în vedere că comisiunea centrală județeană de expropriere Buzău prin deciziunea No. 44 din 15 Septembrie 1920 a constatat că moșia Săgeata de jos, lotul No. 2, are o suprafață de 440, 10 ha. teren cultivabil supus exproprierei, la care suprafață aplicând scara de expropriere a expropriat pentru cauză de utilitate națională din întreaga suprafață a moșiei întinderea de 208, 10 ha. deci mai mult de 25% din întreaga suprafață;

Considerând că, în conformitate cu dispozițiunile art. 30 din legea pentru reforma agrară din 17 Iulie 1921, în cazurile arătate mai sus, atât proprietarul cât și arendașul sunt în drept a cere rezilierea contractului de arendare fără nici o pretențiune;

Având în vedere că pârâtul, prin avocatul său, a susținut că proprietarul nu poate cere rezilierea contractului pentru exproprierea efectuată în puterea decretului-lege No. 3697/918, chiar dacă porțiunea expropriată excede 25% din întinderea totală cultivabilă a moșiei arendată, deoarece art. 30 din legea agrară s'a referit la suplimentul de expropriere, care se va face în baza acestei legi;

Considerând că art. 45 din decretul lege No. 3697 din 1918 prevedea că numai arendașul era liber să ceară rezilierea contractului fără nici un fel de pretențiuni în cazul când porțiunea expropriată trece de 25% din întinderea totală a moșiei;

Având în vedere că tot acest articol vorbește de «moșiile supuse exproprierei» și prin urmare termenii «dacă moșia expropriată trece de 25% sunt improprii și în orice caz reglementează condiția juridică a arendașului după înfăptuirea operațiilor de expropriere;

Că, din contra, art. 30 corespunzător din legea agrară vorbește de «partea sau părțile de moșii expropriate» referindu-se fără îndoială la dispozițiunile decretului-lege No. 3697/918, căci în altfel, legiuitorul s'ar fi slujit de altă redacție, cum a făcut în art. 3, în care se vorbește de moșiile și părțile de moșii expropriabile și în art. 153 în care legiuitorul ocupându-se de suplimentul de expropriere zice «pământurile expropriabile conform acestei legi.....» «pământurile expropriabile pentru pășuni comunale»;

Că dealtfel, art. 156 din legea agrară autoriză întocmirea unui regulament de aplicare pentru a completa și lămurii în amănunt dispozițiunile ei;

Considerând că art. 78 al. IV din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 6 Noembrie 1921, care completează și lămurește dispozițiunile legii, spune categoric că «această reziliere se poate cere atât pentru exproprierea făcută în baza decretului-lege No. 3697/918, al legii pentru pășuni comunale cât și pentru exproprierea ce se va face pe baza legii agrare», cu alte cuvinte și proprietarul este în drept a cere rezilierea contractului în cazul art. 30 legea agrară chiar când exproprierea s'a făcut în baza decretului-lege 3697/918;

Că aceasta rezultă și din dispozițiunile ultime ale legii agrare, care abrogă toate dispozițiunile contrarii ei;

Că din toate aceste considerațiuni rezultă că acțiunea reclamantului este fondată și Tribunalul urmează a o admite ca atare;

Având în vedere că reclamantul a mai cerut și execuția provizorie a sentinței;

Având în vedere că Tribunalul constată că nu este loc a se aplica și execuția provizorie, nefiind pericol în întârziere;

Apreciind și cheltuelile de judecată cerute de reclamant, Tribunalul le fixează la suma de lei 100 (una sută).

Pentru aceste motive, Tribunalul, admite ca fondată acțiunea civilă intentată de către Ion C. Oteteleşeanu și în consecință, declară reziliat contractul de arendare etc.

(ss) St. Buicliu, V. Sălceanu.

Grefier (s) Gh. Iordănescu.

TRIBUNALUL CARANSEBES

Audiența deta 11 Aprilie 1921

Președenția d-lui C. PASTIA, Președinte

Delict de înșelăciune. — Elemente. — Falsă calitate de funcționar public. — Plăsmuire de acte publice. — Violare de domiciliu. — Arestare ilegală. — Cumul de infracțiuni. — Pedepsa infracțiunii celei mai grave. — Circumstanțe ușurătoare. — Art. 50 Novela penală, art. 381, punct. 1, 383, 391, 392, 330, 332, 323, 96 și 99 c. pen. ungar.

Când un acuzat în comiterea delictului de înșelăciune uzează de falsa calitate de funcționar public, plăsmuește acte publice, violează domiciliul vătămașilor și atentează la libertatea lor, arestându-i pentru a stoarce bani, comite tot atâtea infracțiuni, care dau loc la aplicațiunea cumulului. În acest caz se aplică pedeapsa infracțiunii cele mai grav pedepsite.

Tribunalul,

Asupra acțiunii publice deschisă de d-l Procuror local prin actul de acuzare sub No. 63/921 contra acuzatului George Burdea din comuna Var pentru crimele de înșelăciune și de plasmuire de acte publice prevăzute în art. 50 Nov. Cp. 381 punct 1, 383 Cp. și pedepsite de art. 391 și 392 Cod. pen.;

Ascultând concluziunea d-lui Procuror Dumitru Ștefan, ale părților și văzând actele dela dosar, depozițiile martorilor și răspunsul dat de acuzat la interogatorul luat;

Având în vedere că din recunoașterea acuzatului corroborată cu depunerea martorilor și păgubașului se stabilește complectalmente vinovăția sa¹⁾;

1) Iată expunerea în fapt:

Acuzatul George Burdia de 29 ani, român, greco-oriental, căsătorit, fost plutonier în jandarmeria rurală, iar acum econom de vite, născut și domiciliat în comuna Var, aflat

Având în vedere că faptul de a purta uniforma de jandarm și de a se da drept șef de post ce nu era, de a propune vânzarea de aramă și zahăr ce nu le avea, de a induce în eroare victimele sale, făcându-le să creadă că e jandarm și are diferite lucruri spre vânzare etc., sunt manopere ce constituiesc elementele infracțiunii de înșelăciune prevăzută de art. 50 Nov. Cp. și 381 Cod. pen.;

Considerând, că acuzatul cu ocazia comiterii înșelăciunilor mai sus menționate a simulat și calitatea de funcționar public cum și că are mandatul unei autorități, fapt ce constituie infracțiunea prevăzută de art. 381 punct I Cod. pen. și se pedepsește conform art. 383 Cod. pen.;

Având în vedere, că complectarea ordinului de serviciu ce a făcut acuzatul spre a-i reuși înșelăciunea dela Petru Stingu constituie crima de plasmuire în acte publice prevăzute ds art. 391 Cod. pen. și în vedere,

depus în arestul local de la 6 Ianuarie 1921, este vinovat pentrucă, fiind eliminat din corpul jandarmăriei pe ziua de 1 Iulie 1920, a profitat de hainele miltare ce purta și în decursul lunii Iulie 1920, când se afla în spitalul din Timișoara, — s'a prezentat într'o zi la birtul lui Samoilă Spitzer, unde împreună cu Jon Crisan s'a așezat pe mâncare și bautură consumând de peste 500 coroane, pe care nu le a plătit nici până astăzi, și în urmă luând pe bicjarul George Dobos a plecat ca să se plimbe până în comuna Jiroda, iar la înapoiere intrând tot în restaurantul lui Spitzer a refuzat de a plăti și pe acesta. Acolo în restaurant găsind pe Margareta Grill, comerciantă din Timișoara, i a propus să-i vândă niște zahăr, ce-l are în mai mulți saci, și cu o trăsură ducându-se într'o crâșmă, a intrat pe o ușă și a ieșit pe o alta, dupăce avuse-se grijă mai înainte, ca să-i ceară un acompt de 1000 de coroane.

Pentru acest fapt a fost cercetat la Curtea Marțială și fiind liberat de acolo a reinceput vechiul său obicei de escrocherie, și sub o formă mai mare, astfel, pe la începutul lunii Octombrie 1920 s'a prezentat cu ordinul de serviciu No. 242 al Companiei de jandarmi din Arad, falsificat de dânsul, la Șul secției din Teregova de unde a obținut pe sergentul jandarm Petru Moldoven cu care a mers în comuna Corneareva spre a aresta pe dezertorul Stingu, prevăzut în ordinul de serviciu falsificat. Pe drum întâlnind pe Petru Vernicuța care era cu căruța i-l oprește și i-l întoarce din drum plecând spre casa dezertorului urmărit. Aci sub motiv că face percheziție își însușește suma de 1000 lei. în două bancnote a câte 500 lei și mai multe obiecte ce erau ale lui Petru Stingu, tatăl celui urmărit. Pe drum spre Teregova îi mai i-a sub formă de împrumut încă o 100 de lei pentru a plăti pe căruțașul Petru Vernicuța. Ajungând la Teregova a închis într'o pivniță pe Petru Stingu pe care l'a ținut arestat până a doua zi, când a plecat la gară, unde i-a mai luat din chimir încă o banenotă de 500 lei, după care cu lucrurile ce i-a luat s'a urcat în tren și dând cu piciorul în Petru Stingu l'a lăsat jos, iar dânsul a plecat la Caransebeș unde a vândut lucrurile, și de aci cu căruța lui Jonică Stanciu a plecat în spre comuna Buch n, unde întâlnind în primărie pe locuitorul Petre Hamat, a intrat în vorbă cu dânsul și ducându-se acasă la acesta, care fabrica țuică, s'au pus pe băut și din conversația avută, i-a propus să-i vândă arama ce-o are la Caransebeș, unde au și plecat cu căruța acestui păgubaș, căruia i-a luat 1120 lei pentru a-i da tovarășilor săi, care aveau arama la reședința companiei din Caransebeș. Odată în posesia banilor, a plecat și a lăsat în o crâșmă pe păgubaș, care reclamând cazul a fost pus în urmărire și prins a doua zi dimineața în comuna Jaz. Trimis la Curtea Marțială din Timișoara s'a stabilit că nu mai era militar dela 1 Iulie 1920 și că purta uniforma de jandarm plutonier numai spre a duce în eroare pe victimele sale, care văzându-l în uniformă îi dădeau încredere la laudele și afacerile ce le propunea și cu ajutorul uniforme și cuvintelor meșteșugite i-au succes în facerea înșelăciunilor de mai sus, pe care le-a săvârșit, și cari întrunesc toate elementele prevăzute de crimele de înșelăciune, de plasmuire de acte oficiale și delictele de violare de domiciliu și libertății individuale.

că această infracțiune a comis-o cu cugetul de a dobândi pentru sine un folos material și nedrept, infracțiunea comisă e prevăzută și pedepsită de art. 392 Cod. pen.;

Având în vedere, că acuzatul a răpit libertate lui Petru Stingu pe care l-a ridicat de acasă dela dânsul și l-a dus la Teregova unde la ținut închis într'o pivniță de seară până dimineață, a comis astfel și delictul de violare a libertății individuale prevăzut de art. 393 Cod. pen.;

Având în vedere, că intrând în domiciliul lui Petru Stingu fără consimțământul acestuia și prin amenințare a comis și crima de violarea domiciliului, prevăzut de art. 390 Cod. pen. și întrucât a simulat, că are și calitatea de funcționar public și a pretextat, că are și ordin de serviciu, fapta s'a se pedepsește conform art. 393 Cod. pen.;

Că așa fiind acuzatul George Burdia s'a făcut vinovat de infracțiunea de înșelăciune prevăzută și pedepsită de art. 50 Nov. 381 punct I Cod. pen., de plasmuire în acte publice prevăzută și pedepsită de art. 391, 392 Cp. de violare de domiciliul prevăzut de art. 330, 331 Cod. pen., de violarea libertății individuale, prevăzute și pedepsite de art. 323 Cod. pen.;

Considerând, că acuzatul făcând seria de crime și de delictes menționate mai sus, urmează a se face contra s'a și aplicația articolelor 96 și 99 Cod. pen. privitoare la cumul și a i se aplica pedeapsa prevăzută pentru infracțiunea cea mai gravă, care în speță e aceea prevăzută pentru crima de falș în acte publice, respective art. 392 Cod. pen. care prevede temnița până la 3 ani, cu dreptul de a fi prelungită până la 5 ani conform art. 99 Cod. pen.;

Având în vedere, că acuzatul recunoscând în întregime faptele comise și ținând seamă, că nu a mai fost pedepsit, Tribunalul găsește, că în favoarea sa sunt circumstanțe ușurătoare din cele prevăzute în art. 91 Cod. pen., iar nu din cele prevăzute în art. 92 Cod. pen., deoarece faptele comise sunt grave de și le-a repetat până când a fost prins;

Ca atare acuzatul George Burdia e vinovat de faptele prevăzute în articolele mai sus menționate la cari făcându-se și aplicația art. 91 cod. pen. privitoare la circumstanțele atenuate, Tribunalul îl condamnă la 3 ani temniță grea;

Având în vedere, că comițând infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 383 cod. pen. de patru ori la rând, care pe lângă închisoare prevede și amenda și cum conform art. 102 cod. p., nu se admite cumul pentru pedepsele pecuniare, el urmează de a mai fi condamnat și la câte 100 lei amendă pentru fiecare crimă de înșelăciune ce a comis în dauna lui Samoila Spitzer, George Dobos, Margareta Grill și Petre Hamat, adică în total la 400 lei amendă, care în caz de insolvabilitate urmează de a se transforma conform art. 53 în 20 de zile închisoare;

Având în vedere, că acuzatul fiind condamnat pe baza infracțiunii de plasmuire în acte publice prevăzută de art. 390 cp. urmează a i se aplica și art. 399 cp. și în consecință îl mai condamnăm și la 5 ani excluderea de la funcțiuni și suspendarea exercițiului drepturilor politice cu începere dela data, când își va termina pedeapsa închisoarei la care a fost condamnat;

Având în vedere, că acuzatul a stat închis în deținerea prealabilă și în arest instrucțional din 5 Ianuarie 1921 până astăzi și pe care timp îl scotim la trei luni de zile Tribunalul, compută, (scade) pe baza art. 94 cp. aceste 3 luni de zile din pedeapsa de 3 ani, la care a fost condamnat;

In ceea ce privește despăgubirile civile :

Având în vedere că acuzatul a înșelat pe păgubașul Petre Stingu cu 1600 lei, pe păgubașul Petre Hamat cu 1120 de lei, pe Samoila Spitzer cu 351 coroane, pe Margareta Grill cu 1000 coroane, pe Petre Vernicuța cu 50 lei și pe George Dobos cu 300 lei, îl obligă a plăti fie căruia suma respectivă, și care nu s'a tăgăduit de acuzat; iar în ce privește daunele de 7000 lei pretinse de păgubașul Petre Stingu pentru dauna suferită în urma ridicării din casa de către acuzat a diferite obiecte, când a făcut percheziție în două rânduri, urmează de a se adresa pe cale directă înaintea instanței civile conform art. 5 proc. pen., deoarece dovada valorii lor nu este făcută pentru astăzi și procesul nu poate lua amânare numai pentru aceasta;

Având în vedere, că se găsește primită la Parchet o sumă de 851 lei, ca corp delict după declarațiunea însăși a d-lui Procuror și care sumă se vede din actele dela dosar, că provine din ultima înșelăciune comisă de acuzat în dauna păgubașului Petre Hamat, după care a și fost prins, dispune ca ea să fie eliberată acestui păgubaș scăzându-i-se din suma despăgubirilor admise în suma de 1120 lei, urmând a mai plăti acestui păgubaș numai suma de 269 lei;

Având în vedere, că în cauza penală de față s'a făcut cheltueli criminale în suma de 150 lei și pe care Statul urmează a și le primi, obligă pe acuzat la restituirea lor, când situațiunea sa materială se va îmbunătăți, întrucât în prezent nu are avere.

Pentru toate aceste motive redactate de către d-l C. Pastia, președinte de senat (secție) s'a pronunțat în ședința publică din 11 Aprilie 1921 sentința de mai sus.

(ss) C. Pastia, G. Miess și C. Dăiescu.

Grefier, C. Zgaverdia.

NOTĂ. — Sentința ce o publicăm redactată cu multă îngrijire, face o justă aplicațiune a textelor de lege din codul penal aplicabil în Transilvania și aceasta o remarcăm cu atât mai mult, cu cât magistrații din regat au știut să-și apropie atât litera cât și spiritul unui cod penal străin și ca concepție și ca penalitate de cel din vechiul regat. Sperăm că tocmai acești magistrați distinși vor fi factorii cei mai competenți, care vor contribui la unificarea legislației penale, iar nu lucrările biurocratice, cari dacă pătrund litera legii în liniștea cabinetului lor, nu vor înțelege niciodată spiritul ei, care nu se vedește decât în aplicațiunea ei practică.

Dar această sentință ne mai vădește ceva: spiritul de puțină autoritate ce domăște în Ardeal, unde aventurieri îndrăzneți, ca acuzatul George Burdia, în numele vechii autorități inspirată de teroarea ungară, luându-și calitatea falsă de *jan-darm* comite atâtea infracțiuni. Desigur, că numai cimentarea și întărirea justiției va putea înfrâna această dezordine. Și instanțele judecătorești încep să-și facă datoria, deci un semn bun...

E. C. D.

A apărut Tabla de materii pe 1916 și pe 1919, Prețul 30 lei fiecare.

S'a pus sub presă Tabla pe 1920 și după terminarea ei, se va imprima și cea pe 1921.

La comandă se va adăoga și 4 lei pentru porto-poștal recomandat, notându-se pe mandat «pentru Tabla...».

Retipărindu-se colecții complete din Curierul Judiciar dela anul 1900 la zi, se vând cu prețul de 180 lei fiecare an.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I CIV. COR.

Audiența dela 24 Octombrie 1921

Președenția d-lui ȘTEFAN P. MIHĂILEANU, Judecător

C. Slăvescu ș. a. cu Maria C. Davidescu

Sentința civilă No. 771

Acțiune de eșire din indiviziune. — Executarea ei de către legatarul cu titlu universal în contra eredelui rezervatar. — Necesitatea pentru legatarul cu titlu universal de a cere în prealabil punerea în posesiune. — Dacă bunul legat se deține de către legatar, mai este nevoie de trimiterea lui în posesiunea aceluși bun?

1. Pentru ca legatarul cu titlu universal să poată cere eșirea din indiviziune asupra bunurilor legate se cere în prealabil să fie pus în posesiunea legatului său.

2. Faptul că legatarul cu titlu universal deține în calitate de chiriaș bunul ce i-a fost legat nu-l dispensează să ceară trimiterea sa în posesiunea aceluși bun pentru a putea avea exercițiul dreptului său cu privire la el.

S'a ascultat d-nii avocați Gălășescu și Perianu din partea reclamantilor și d-nii avocați G. Paraschivescu-Ciureu și C.L. Naumescu din partea pârâților.

Tribunalul,

Asupra acțiunii făcută prin petițiunea înreg. la No. 13.566/921 de către C. Slăvescu, Florica G. G. Cociocanu-cu autorizația soțului său G. G. Cociocanu. Aristița Sevasta R. Georgescu cu autorizația soțului său R. Georgescu, domiciliați în str. Vultur No. 36, în contra lor: Dumitru Stătescu, domiciliat în București, str. Duzilor No. 7 și Maria C. Davidescu ca moștenitoare a defunctului C. Davidescu, domiciliat în București, str. Rumeoară No. 15, în calitate de cumpărători ale drepturilor defunctului C. Petrescu, prin care cer să se pronunțe eșirea lor din indiviziune asupra imobilului din București, str. Vultur No. 36;

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale ale părților;

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt următoarele:

La 8 Ianuarie 1916 încetează din viață Teodora Tudosie, lăsând ca avere imobilul din București, str. Vultur No. 36, fost 14, iar ca moștenitori pe fiul său Constantin Petrescu și pe reclamantii de astăzi care fuseseră instituiți ca legatari cu titlu universal pe jumătate din averea sa;

La 18 Martie 1916 moștenitorul rezervatar C. Petrescu, vinde întreg imobilul rămas pe urma defunctei sale mame pârâtului D. Stătescu și lui C. Davidescu, azi decedat, reprezentat prin moștenitoarea sa Maria C. Davidescu;

În cursului anului curent încetează din viață C. Petrescu, lăsând ca moștenitori pe verii săi, reclamantii de astăzi, cari renunță la moștenirea sa, iar la 18 Mai 1921 se pornește acțiunea de față;

Având în vedere că la cererea reclamantilor de a se pronunța eșirea din indiviziune asupra imobilului arătat, intimații, contestându-le calitatea de moștenitori, ridică un fine de suprimare bazat pe lipsa de calitate a reclamantilor, întrucât nu au fost puși în posesiunea legatului și, în consecință, nu au exercițiul acestei acțiuni;

Considerand că, deși legatarul cu titlu universal, — ca și ceilalți legatari, — devine proprietar al bunurilor legate lui din însăși momentul morții testatorului, totuși el, neavând sezina și fiind obligat să ceară po-

sesiunea acelor bunuri de la moștenitorii rezervatari, iar în lipsa acestora de la ceilalți moștenitori prevăzuți de lege, urmează că, înainte de a dobândi această punere în posesiune, el, deși titular al dreptului, neavând totuși exercițiul acestui drept, nu are calitatea să pornească vre-o acțiune privitoare la bunurile legate, fie în contra moștenitorilor, fie în contra terților persoane;

Având în vedere că reclamantii obiectează la rândul lor că întrucât ei dețin, în calitate de chiriași, bunul ce le-a fost legat, este inutil să mai ceară să fie trimiși în posesiunea lui, iar în al doilea rând că, chiar dacă ar fi necesară această cerere de trimitere în posesiune, totuși ei nu ar mai avea cui o cere, întrucât singurul moștenitor rezervatar a încetat din viață;

In ce privește prima obiecțiune:

Considerând că punerea în posesiune a legatarului asupra bunului legat, neavând de scop numai tradițiunea materială a bunului legat, dar și recunoașterea celui legat de către eredele rezervatar care, prin predarea legatului, scoate din patrimoniul său ceea ce intrase în dreptul și posesiunea sa prin efectul legii, urmează că ea trebuie să fie cerută chiar atunci când bunul s'ar afla în posesiunea materială a legatarului instituit — aceasta, atât timp cât eredele rezervatar nu și-a dat consimțământul său cu privire la legat, posedând legatul în numele eredelui rezervatar, iar nu în numele său propriu, o asemenea posesiune neîncepând decât din ziua în care eredele rezervatar i-a recunoscut dreptul său.

In ce privește cea de a doua obiecțiune:

Considerând că punerea în posesiune având de scop recunoașterea bunului legat în favoarea legatarului instituit și cum bunul acela se află astăzi în patrimoniul intimaților, în calitate de reprezentanți ai eredelui rezervatar, urmează că acestora trebuie să li se ceară posesiunea bunului legat de către reclamantii;

Că ambele obiecțiuni ale reclamantilor fiind astfel nefondate și întrucât aceștia nu au dobândit încă punerea în posesiune asupra bunului legat, aflându-se în proces cu intimații înaintea Curții de apel, în ce privește cererea lor de a fi trimiși în posesiunea acestui bun, acțiunea de față urmează să fie respinsă, întrucât reclamantii nu au calitatea să o facă;

Având în vedere și cererea părților de a li se acorda cheltuelile de judecată, apreciind se fixează la 500 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință Ștefan P. Mihăileanu, respiege acțiunea... etc.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu, I. Răsnovanu.

NOTA. — Un legatar cu titlu universal intenționează contra moștenitorilor eredelui rezervatar o acțiune prin care cere să se pronunțe eșirea din indiviziune asupra averii succesoreale în proporțiune cu drepturile convenite părților în această avere.

Tribunalul sesizat cu judecata litigiului constată în fapt că părții contestau reclamantului calitatea de moștenitor, așa fiind, prima obiecțiune pe care urma s'o examineze și s'o rezolve Tribunalul era aceea de a se ști care era natura juridică a acțiunii dedusă în judecata sa. Tribunalul își însușește pur și simplu calificarea dată de reclamant și consideră că e vorba în speță de o acțiune de eșire din indiviziune. Credem că caracterizarea dată acțiunii intentate este greșită, față de constatarea făcută de Tribunal că părții contestau reclamantului calitatea de moștenitor. În adevăr, este admis în mod constant că ceea ce deosebește acțiunea de împărțeală de acțiunea în petițiune de ereditate este că prima acțiune presupune în mod

neapărat că părțile litigante nu-și contestă reciproc calitatea și starea de indiviziune existentă între ele, pe când petițiunea de ereditate presupune ca o condiție esențială că defendorul contestă reclamantului calitatea de succesori universal sau cu titlu universal¹⁾. Or, distincțiunea între aceste 2 acțiuni nu este nominală și platonice, ci prezintă o importanță practică dintr'un triplu punct de vedere: a) al întinderii obligațiunii de restituire a fructelor, b) al prescripțiunii, și c) al caracterului de indivizibilitate al acțiunii.

Tribunalul admitând că în speță e vorba de o acțiune de eșire din indiviziune, examinează următoarele două cestiuni de drept: 1) dacă legatarul cu titlu universal care se află în indiviziune cu eredele rezervatar asupra averii succesoreale, trebuie să obțină în prealabil trimiterea sa în posesiune pentru a putea intenta acțiunea de eșire din indiviziune; 2) dacă împrejurarea că legatarul se găsește în posesiunea de fapt a bunului legat cu titlu de chiriaș, nu-l scutește de obligațiunea de a mai cere trimiterea sa în posesiune pentru a putea exercita drepturile ce i se cuvin asupra aceluși bun.

1. Soluțiunea afirmativă admisă de Tribunal asupra primului punct, ni se pare discutabilă. În adevăr, acțiunea de eșire din indiviziune când poartă asupra unei averi succesoreale, implică ca și petițiunea de ereditate, că reclamantul își întemeiază petițiunea pe calitatea de moștenitor; or jurisprudența aproape constantă a instanțelor noastre de fond ca și Înaltei Curți de Casație, este în sensul că cel ce intenționează o acțiune în petițiune de ereditate n'are nevoie să ceară și să obțină în prealabil de la justiție, trimiterea sa în posesiune, deoarece este vorba de o acțiune pe care reclamantul o exercită *nomine proprio* în virtutea vocațiunii sale la succesiune și nu de o acțiune pe care o găsește în patrimoniul defunctului; trimiterea în posesiune are de scop și de efect să investească pe moștenitor cu exercițiul drepturilor și acțiunilor rămase de la defunct și cuprinse în patrimoniul acestuia²⁾.

Este adevărat că Laurent în tomul 8 No. 502 și 509 susține că sucesorii neregulați (cu cari în dreptul nostru sunt asimilați moștenitorii colaterali) nu pot intenta petițiunea de ereditate decât după ce au fost trimiși legalmente în posesiunea averii succesoreale; această părere este împărtășită de Baudry-Lacantinerie et Wahl, Des successions, t. 1, No. 1012; însă acești autori se mărginesc a enunța părerea lor fără a o justifica.

Credem că soluțiunea admisă de jurisprudența noastră este mai conformă cu natura acțiunii în petițiune de ereditate. Trimiterea în posesiune care nu este decât o sesină judiciară este destinată să pue pe moștenitor, de fapt, în aceeași situațiune ca și defunctul, permițându-i să exercite aceleași acțiuni, petitorii sau posesorii, reale sau personale pe care le avea defunctul; aceste drepturi și acțiunile care le sancționează făcând parte din patri-

1) Aubry et Rau X, § 616, nota 5; Laurent t. 9 No. 511; Huc t. V No. 262 și Baudry-Lacantinerie et Wahl, Des successions t. I No. 1148.

2) În acest sens ne mărginim a cita o sentință a Trib. Brăila, din 30 Septembrie 1896 în Curierul Judiciar No. 4/97, a Trib. Buzău din 7 Oct. 1903, în Dreptul No. 78/903, decizia Curții de Casație secția I-a, No. 213 din 15 Mai 1901, în Buletin, pag. 794, și decizia No. 236 din 19 Mai 1906 a aceleiași secțiuni.

moniul defunctului, urmează în mod implicit dar evident că trimiterea în posesiune presupune cercetarea și recunoașterea prealabilă a calității de moștenitor în persoana celui trimis în posesiune.

Or, tocmai această cercetare și recunoaștere se face de instanțele judiciare pe cale contencioasă în cazul unei acțiuni în petițiune de ereditate. În adevăr, atunci când se contestă celui ce pretinde o avere succesorală, calitatea de moștenitor de către cel ce deține în tot sau în parte bunurile ereditare, trebuie ca reclamantul să-și dovedească în prealabil calitatea, pentru ca pe cale de consecință să poată obține restituirea bunurilor successorale deținute de un terțiu. În acest scop reclamantul are această acțiune specială născută în persoana sa și întemeiată pe calitatea de moștenitor, acțiune care conform tradiției dreptului roman poartă denumirea de petiție de ereditate.

Nu există deci nici-un motiv care să justifice necesitatea obținerii prealabile a trimiterii în posesiune, atunci când se intentează petiția de ereditate, fiindcă, în ambele ipoteze, aceeași cesiune este supusă controlului instanțelor judecătorești.

Soluțiunea admisă de jurisprudență în cazul petițiunii de ereditate, trebuie să fie admisă, pentru identitate de motive, și în cazul acțiunii de esire din indiviziune, fiindcă și această acțiune este bazată tot pe calitatea de moștenitor.

2. În ce privește cea de a doua cesiune dedusă înaintea Tribunalului, și anume dacă punerea în posesiune a legatarului sau mai bine zis predarea legatului mai este necesară, când legatarul se găsește deja în posesiunea materială a bunului legat, soluțiunea dată de Tribunal este conformă doctrinei și jurisprudenței generalmente admisă. Se admită că delivrarea legatului nu atribuie legatarului numai o simplă posesiune materială a bunului legat, ci constituie în acelaș timp o aprobare, o recunoaștere a legatului, care conferă legatarului un titlu necontestat și legitimează posesiunea sa care devine o posesiune *animo domini* *).

ALEX. CERBAN.

3) A se vedea sentința Trib. Romanați din 7 Iulie 1919, cu adnotația noastră, în *Curierul Judiciar* No. 87-88 din 19 Decembrie 1920.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: Sotir Toma, prin d-l avocat Iacobescu.
Intimat: Petre Macovei, prin d-l avocat Țenof.

Inchirieri. — Prelungirea lor. — Spor. — Dispozițiunile decretului-lege No. 1420/920 în această privință — Situația legală a chiriașului care contestând chiria de bază nu se adresează Comisiunii de arbitri pentru fixarea ei. — Art. 9 și 1 din decretul-lege 1420/920.

În cazul când proprietarul a cerut chiriașului în termen sporul de chirie acordat de decretul-lege No. 1420/920 iar chiriașul, care a răspuns că contestă chiria ce servea de bază la calcularea sporului, nu s'a adresat însă comisiunii de arbitri, cum îl obligă art. 9 din lege pentru ca această instanță să fixeze quantumul acestei chirii de bază, în acest caz situațiunea chiriașului nu poate fi alta decât aceea a chiriașului care nu a răspuns de loc la notificarea ce i s'a făcut cu privire la sporirea chiriei și ca atare dânsul, dacă vrea să fie menținut în imobil, urmează a achita, la termenele fixate de lege sau de contractul său, atât chiria din contract, cât și sporul pretins de proprietar, căci numai astfel poate fi considerat că și-a îndeplinit în termen obligațiunile sale contractuale, condiție cerută imperios de art. 1 din decretul-lege menționat, pentru prelungirea contractelor de locațiune (*Cas. I. dec. No. 237 din 22 Martie 1921, prin care s'a casat sentința No. 771/921 a Trib. Ilfov s. II-a*).

CONFERINȚELE DE LA BAROU

Conferința d lui Istrate N. Micescu, avocat, anunțată pentru Sâmbătă 3 Iunie a. c., la Baroul de Ilfov, nu se poate ține în acea zi, fiind sârbătoare legală.

D. av. Micescu va ține conferința sa în ziua de Sâmb-

Tip. Soc. anon. CURIERUL JUDICIAR, București, Rahovei, 5 TELEFON 13/29—Ad-tor: Avocat I. Codreanu—c. 492

bătă 10 Iunie a. c., la ora 4 p. m., vorbind despre: „Tehnica codului civil Napoleon și a codului civil german în vederea modificării legislației“.

Conferința se va ține în sala de ședință a Tribunalului Ilfov secția II com. din Palatul Justiției.

Conferințele sunt publice.

A apărut în Editura Tip. „CURIERUL JUDICIAR“

CODUL INCHIRIERILOR

cuprinzând Noua Lege a Chiriilor, comentată

de d-nii GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, I. GR. PERIȚEANU, și ALEX. VELESCU, Avocați, și însoțită de Desbaterile parlamentare, Expunerea de motive, Circulara ministerială din 10 Mai 1922 și de întreaga legislație excepțională referitoare la materie.

Volumul cuprinzând, contrar prevederilor, 19 coale tipar (300 pagini), **prețul** s'a fixat la **lei 50**, în loc de 40, după cum fusese anunțat.

Depozit la CURIERUL JUDICIAR, Rahovei 5, București.

Comandele se execută numai contra cost. La mandat se va adăuga lei 4 pentru transport recomandat.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încașatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No.“.

A apărut: **Contractele cu Termen și Contractele Diferențiale, Studiu asupra operațiunilor de bursă** de Traian Alexandrescu, fost Prim-șef de Tribunal, avocat. **Prețul lei 10.**